

6a
OEK

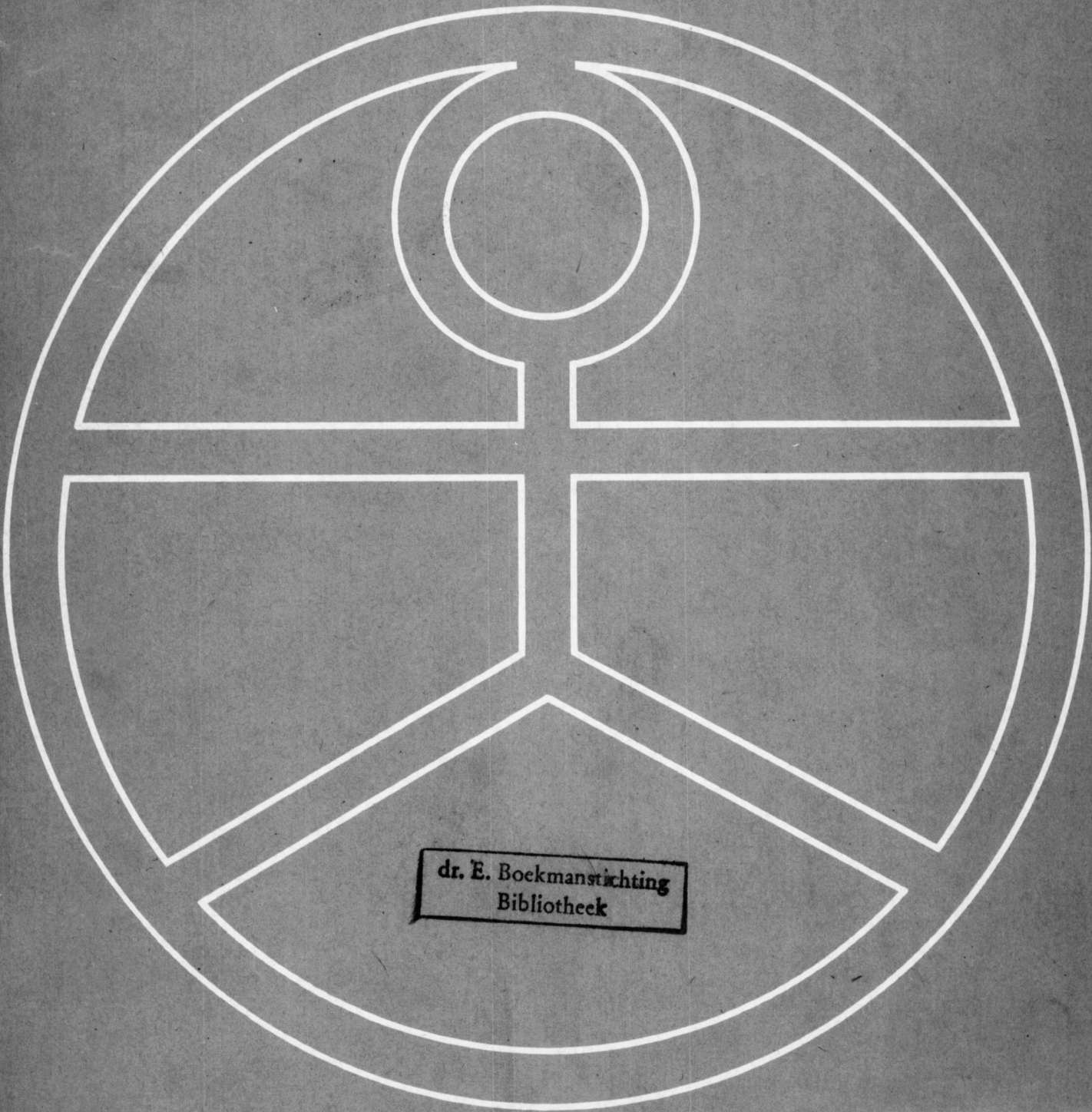
VCO-BULLETIN

NR.

7

53750

INTERN MEDEDELINGENBLAD VOOR LEDEN VAN
DE VERENIGING VOOR CREATIVITEITSONTWIKKELING
BUREAU: WILLEMSPARKWEG 10 AMSTERDAM

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

BMS001006816
S3750
Gruze Literatuur

INHOUD VCO-BULLETIN NR 7

A 6a

HOEK

235.3

NOV. 1978
dr. E. Boekmans
Bibliotheek

- Artikel Joop Leertouwer over het GIEK (Gronings Instituut voor Expressie en Kommunikatie) te Groningen.
- Artikel J.C.Meijer over de Stichting Scarabee te Alkmaar.
- Fragmenten uit de Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting 1976, hoofdstuk CRM.
- Reactie Han van Duren, dagelijks leider IDV te Amsterdam, op het artikel van Jan Velzeboer "De Dramatische Docent" (zie VCO-bulletin nr 6).
- Fragment uit het onlangs verschenen ontwerp-verkiezingsprogram van de PvdA en PPR, hoofdstuk CRM.
- Experiment "Eindexamens Expressievakken"
 1. Korte historische schets van het experiment door Jippe Hoekstra.
 2. Een kritische beschouwing van de medewerkers, directie en bestuur van De Werkschuit Amsterdam.
 3. Een reactie hierop van de begeleidingskommissie van het experiment.
- Toespraak van minister Mr H.W.van Doorn ter gelegenheid van de tentoonstelling van de Federatie van Amateur Beeldende Kunstenaarsverenigingen (FABK) in het Rijksmuseum Vincent van Gogh te Amsterdam.
- De Algemene ledenvergadering dd. 3 oktober 1975 te Amsterdam.
- Mededelingen.

Amsterdam, december 1975.

OVER DE INHOUD

Het is de bedoeling vanaf nu telkens twee centra in het Bulletin aan het woord te laten over hun activiteiten.

De rij in dit bulletin wordt geopend door Joop Leertouwer, directeur van het Gronings Instituut voor Expressie en Kommunikatie (GIEK) en Jan Meijer, coördinator van de Stichting Scarabee te Alkmaar, die elk op eigen wijze iets vertellen over het wel en wee van hun centrum. Beide teksten zijn ongewijzigd geplaatst.

Bijdragen voor het volgende Bulletin worden vol verwachting op het VCO-bureau tegemoet gezien.

Han van Duren heeft gereageerd op het artikel De Docent Dramatische Vorming van Jan Velzeboer in het vorige Bulletin (overgenomen uit SAMENSPEL).

Neemt u bij het lezen van deze kritische reactie vooral VCO-bulletin nr 6 er bij.

In het onlangs verschenen ontwerp-verkiezingsprogram (Kamer-verkiezingen 1977) van de PvdA en PPR worden thans in het hoofdstuk CRM, onder EDUCATIEF BELEID, ook de creativiteitscentra genoemd als participanten in het buitenschoolse educatieve werk. Interessant is ook de opmerking onder KUNSTBELEID, punt 2, waar door de progressieven gesteld wordt, dat "het kunstbeleid evenals het. educatief beleid in de eerste plaats gericht zal dienen te zijn op de bevordering van de eigen creativiteit". Wij wilden u deze informatie niet onthouden

Verder in dit Bulletin informatie over het experiment "Eind-examen Expressievakken". Tijdens de algemene ledenvergadering van 3 oktober jl. is immers besloten - dit naar aanleiding van een kritisch stuk over het experiment van De Werkschuit Amsterdam - om bij voldoende belangstelling een VCO-werkgroep over deze problematiek in te stellen. Opgaven voor de werkgroep zijn echter tot dusverre uitgebleven.

Vandaar de informatie in dit Bulletin, bestaande uit een historische schets van de hand van Jippe Hoekstra, sekretaris van de begeleidingskommissie, nogmaals de kritische beschouwing van de medewerkers van De Werkschuit en een reactie hierop, wederom van Jippe Hoekstra.

De drie teksten zijn ongewijzigd geplaatst.

De toespraak van minister Van Doorn (CRM) is geplaatst, omdat wij menen dat deze rede ook interessante uitspraken voor de creativiteitscentra bevat.

Evert van Antwerpen.

"WAT IS HET GIEK"

het giek is het gronings instituut voor ekspressie en kommuni-
katie

het giek is een groep van 20 mensen met verschillende verant-
woordelijkheden - 9 medewerkers - 1 stagiaire -
1 administrateur - 3 stafleden - 7 bestuursleden -
die met elkaar lachen, huilen en werken met expres-
sie en kommunikatiemiddelen.

het giek is een doelstelling : "een bijdrage geven aan het ont-
dekken en stimuleren van creativiteit als menselijk
vermogen; het vermogen dat mensen in staat stelt
tot een bewuste, zinvolle ræktie op de opgaven waar-
voor een sterk veranderende samenleving hen stelt."

het giek is een situatie voor mensen om door middel van spel,
alle mogelijkheden van ekspressie en kommunikatie
te onderzoeken en waarbij werkvormen uit taal -
beweging - klank en beeld geïntegreerd worden.

het giek is een reeks programma's die altijd samen met de kur-
sisten worden gemaakt en gebaseerd zijn op hun en
onze mogelijkheden, de situatie, het materiaal, de
tijd en de ruimte.

het giek is een plek waar de werkers elkaar, op één vaste avond
in de week en in enkele weekenden trainen.

het giek is een stichting, waar bestuur, staf en medewerkers
samen het beleid maken.

het giek is een klein aantal geplande kursussen waar mensen op
inschrijven en 25 weken met elkaar hun mogelijkheden
onderzoeken en hanteren.

het giek is veel werk op aanvraag als : kursussen voor bestaande
groepen - projekten samen met het onderwijs -
training van kader uit jeugd- en vormingswerk - ver-
werken van thema's in vormingsinstituten en volks-
hogescholen - helpen kennismaken in nieuwe groepen-
helpen oplossen van problemen in bestaande groepen -

scholing en begeleiding van rekreatiewerk - informatie bij het opzetten van werk door anderen - dagdelen - dagen - weekenden - weken enzovoorts.

het giek is werken met mensen : huisvrouwen - architecten - vrijwillige leiders van speeltuinen - 1e jaars mediese studenten - onderwijzers - ouders van schoolkinderen - stafkrachten van vormingscentra - werkende jongeren - mentoren van biologische fakulteitsvereniging - voorbijgangers op straat - verpleegsters-ambtenaren van de sociale dienst - bezoekers van jeugdsociëteiten - kinderverzorgsters - onderwijskundigen - militairen - logopedisten - kleuters - schoolkinderen - kinderen op straat - stadskinderen - dove kinderen - m.b.o. ers - h.b.o. ers - s.p.o.ers - o.p.m. ers - h.s.a. ers - enz. enz. enz.

het giek is een begroting - groot f. 343.509,--

het giek is een oud gebouw met 6 werkruimtes, koude gangen en trappen, kachels die altijd stuk gaan, ramen die worden ingegooid, dat aan kale huur plm.f.16.000,-- per jaar kost, dat in het centrum van de stad ligt ingesloten door een kerk, een jeugdcentrum ,een hoerenbuurt, parkeermeters en een postkantoor.

het giek is een plek waar je altijd koffie kunt krijgen.

het giek is er als alles goed gaat, volgend seizoen niet meer. dan is het gefuseerd met het gronings centrum voor amateurtoneel (een afdeling van het n.c.a.) en zal het een andere naam krijgen.

Joop Leertouwer.

DE VOLKSKRANT 1/9-75

Creativiteit als remedie, geen valium

UTRECHT, (ANP). — Vage klachten, die huisartsen vaak te horen krijgen zoals hoofdpijn, rugpijn, moeheid enzovoorts zouden niet met valium of librium bestreden moeten worden, maar met creativiteit. Dit zei de Bijlmer-huisarts G. W. F. Edgar donderdag in zijn inleiding op de Jaarbeurspersdag in Utrecht.

De mensen zouden, aldus Edgar, eerder moeten inzien, dat die pillen niet nodig zijn en het creatief bezig zijn een uitstekend preventief middel is tegen situaties, waardoor de mens zich voelt klem gezet door zijn omgeving.

SCARABEE, KREATIVITEITSCENTRUM VOOR ALKMAAR EN OMSTREKEN

In maart 1968 werd de Stichting Scarabee in het leven geroepen door een aantal Alkmaarse kunstenaars die allen gedurende kortere of langere tijd op een of andere wijze op hun vakgebied kursussen organiseerden. De grote beweging die de BBK in de jaren 1969 - 1970 onder de kunstenaars heeft gebracht heeft er toe geleid dat deze, merendeels beeldende, kunstenaars hun activiteiten bundelden en op elkaar afstemden om vanuit een hechtere basis het geheel van activiteiten uit te bouwen. De relatie kunst, kunstenaar en samenleving die de "issue" was van de grote BBK-actie is hevig bediscussieerd en heeft er toe geleid dat men binnen Scarabee die kunstenaars bundelde die het bevorderen van de creatieve vermogens van hun medeburgers als een maatschappelijk functioneren zagen. Erkend werd dat er daarnaast (en niet daartegenover) andere vormen van maatschappelijk functioneren van kunstenaars in de samenleving bestaan. En ook nog dat een individuele kunstenaar tegelijkertijd op verschillende manieren kan betrokken zijn in maatschappelijke processen: de kunstenaar-docent van een creativiteitscentrum kan ook een rol spelen als kunstenaar die betrokken is bij de architectuur, om maar iets te noemen.

De subsidiëring geschiedt sinds 1970 op grond van de "rijksregeling amateuristische kunstbeoefening 1964" en sindsdien worden er nadere bepalingen waaraan de creativiteitscentra moeten voldoen in herhaaldelijk bijgestelde "richtlijnen" (laatste versie 1975) vastgelegd. Tegelijk werd door de VCO aan Scarabee het lidmaatschap in de A-klassificatie toegekend. In september van dat jaar werd door de Gemeente Alkmaar een volslagen verwaarloosd schoolgebouw verhuurd aan Scarabee.

een kastelein te Aartswood heeft ons toen in het oor gefluisterd dat hij zich, terwijl in zijn tapperij het hele dorp de jaarlijkse kermis aan het vieren is, in verbinding zal stellen met de 72-jarige vroedvrouw van het naburige dorp Winkel, Tante Grietje geheten, die na een schatting van de omvang van het werk vier tot zes daartoe geschikte vrouwen zou kunnen verzamelen, die onder aanvoering van Tante Grietje zelf een veldslag zouden kunnen leveren om in een mum van tijd het etablissement blinkend schoon op te leveren. En het was waar. Tante Grietje heeft met haar knokploeg het gebouw in redelijke staat weten te brengen en toen we zagen hoe Tante Grietje harder dan hard voorop ging in de slag hebben we de krant er maar bij gehaald.

Voor de eerste maal werd door de Gemeente Alkmaar subsidie toegezegd bij het besluit van 20 november 1969, echter "voor zover toe te rekenen aan Alkmaarse kursisten".

In de beginjaren werden deelnemers uit alle gemeenten geaccepteerd in de verwachting dat alle gemeenten op gelijke wijze als Alkmaar op subsidieverzoeken zouden reageren. Een groot aantal gemeenten - ook na meer bekend geraakt te zijn met de activiteiten van Scarabee - bleek dit niet te doen. Dit leidde tot tekorten in de financiering van de personeelskosten. De Stichting besloot in 1973 een selectief toelatingsbeleid te gaan voeren,

hetgeen weer de verontwaardiging van de niet-meesubsidiërende gemeenten tengevolge had. De sanering heeft vertragend gewerkt op de groei van het activiteitenpakket en de onzekerheid over de subsidiëring bemoeilijkt de planning van de activiteiten. De laatste jaren is ook de provincie bereid gevonden een subsidie te verlenen i.v.m. het regionale bereik van de activiteiten. Dankzij deze subsidie is het mogelijk kursisten uit niet mee-subsidiërende gemeenten mondjesmaat toe te laten.

Het activiteitenpakket omvat op het ogenblik audio-visuele, beeldende, dramatische en muzikale vorming gericht op een breed publiek. De beeldende sektor is veruit het sterkst ontwikkeld. Met de dramatische vorming, die door ontoereikende huisvesting in 1973 moest worden gestaakt, is dit jaar weer een aanvang gemaakt door de inschakeling van de toneelgroep "Wederzijds". Deze activiteiten worden echter ontplooid in een dependance, hetgeen extra huisvestingslasten met zich brengt, die tevoren nog niet verantwoord waren. Door deze dislocatie wordt de doelstelling van Scarabee om een echt trefpunt te zijn van een groot aantal activiteiten op velerlei gebied, aangetast.

Dit jaar is een donkere kamer in gebruik genomen, een forse investering die mogelijk is geworden door de verbeterde financiële positie. Overigens maakte Fotografie reeds lang deel uit van het activiteitenpakket echter in geleende accommodatie. Er is ook een begin gemaakt met de activiteit Film. De cursus Muziek heeft geleid tot vorming van een ensemble dat met zijn vertolking van Balkanmuziek regelmatig gevraagd wordt om volksdansfeesten, en allerlei andere meestal half officiële of informele gelegenheden op te luisteren. In de Ramadan-tijd, vooral aan het einde daarvan, komen veelal Turkse gastarbeiders leden van het ensemble vragen om hun eigen ensembles te versterken.

Het activiteitenpakket richt zich in eerste instantie tot een breed publiek.

De activiteiten voor kinderen zijn summier vertegenwoordigd. De ligging van het gebouw maakt het onverantwoord aldaar dergelijke activiteiten te organiseren. Het organiseren van cursussen in de wijken stuit op praktische bezwaren. Immers, geschikte ruimten die min of meer permanent kunnen worden ingericht zijn nauwelijks te vinden. En zo die er al zijn blijken ze door andere organisaties ten nutte te worden gemaakt.

De dienstverlening aan derden is in 1972 ondernomen door cursussen voor het vrijwillig kader uit het jeugd-, club- en buurthuiswerk op te zetten. Na voltooiing van het eerste jaar is de cursus gestaakt. Een reeks ideële, organisatorische en financiële moeilijkheden was daarvan de oorzaak.

In dit lopende seizoen worden er applicatiekursussen opgezet voor leerkrachten in het basisonderwijs.

De huisvesting omvat 220 m² effectieve ruimte. Veel activiteiten vinden dan ook plaats in daartoe totaal ongeschikte ruimten. Aanpassing en gebruiksklaar maken van de zolderverdieping wordt serieus overwogen. Hier speelt tegenin het streven van de Stichting Scarabee /zo laag mogelijk te houden. Dit gevoegd bij de de kursusgelden

achterstand van f.20.000,-- aan niet inbare subsidies van buitengemeenten, die uit eigen exploitatie is aangezuiverd, betekent dat er geen grote sprongen gemaakt kunnen worden.

Op het kader is dan ook een sterke wissel getrokken. Ondanks de moeilijkheden met het op tijd uitbetalen van de honoraria, veroorzaakt door trage bevoorschotting door het rijk en de door het niet toewijzen van gemeentelijke subsidies, ontstane tekorten, bleef het kader vertrouwen stellen in directie en bestuur. De gebrekkige accommodatie en de rudimentaire hulpmiddelen waren geen belemmering maar eerder een uitdaging aan de docenten om zich te wijden aan de begeleiding van de kursisten. Het werkklimaat uit de pioniersfase dient nu echter snel te worden beëindigd. De leiding van het zich ontwikkelende creativiteitscentrum zou aanzienlijk moeten worden uitgebreid en beter gesalarieerd worden. Een organisatie in zijn groeifase vereist aanzienlijk meer inspanning en toewijding dan een gevestigde instelling in een stabiele toestand.

Het blijft, terugblikkend, in het oog vallend, dat de medewerkers, allen uitstekende kunstenaars en voortreffelijke vaklieden, de harde kern vormen die in onderlinge solidariteit met de deelnemers vorm en inhoud gegeven hebben aan het begrip integratie kunst en samenleving.

Het bestuur van de Stichting is bijzonder actief. De correspondentie van het secretariaat met liefst 22 omliggende al of niet meesubsidiërende gemeenten is intussen gegroeid tot een geweldige berg. Een in 1972 gepubliceerd plan voor een Alkmaars cultureel centrum is ook nu nog actueel. Toch heeft het denken over deze materie een bijdrage geleverd, waardoor de stad thans aan de vooravond van de realisering van een eigen cultureel centrum is gekomen. Het bestuur bevindt zich midden in de besprekingen met de gemeente Alkmaar over een eventuele rol van het creativiteitscentrum in het te bouwen cultureel centrum. In verschillende docentenvergaderingen is het vertrouwen in het beleid van het bestuur uitgesproken.

Op het ogenblik wordt er gewerkt aan de uitvoering van het beleidsplan opgesteld in dit jaar. In 1976 zal de omvang in uren van het centrum 2750 uren bedragen.

Het is de bedoeling in 1980 de 4000 uren grens te overschrijden; volgens de richtlijnen kan dan het beleidsuitvoerend niveau versterkt worden met full-time krachten volgens diezelfde richtlijnen van 1 januari 1975 dient het centrum ook inderdaad binnen die drie jaar de uitbreiding tot 4000 uren te maken. In dit stadium gaat de groei schoksgewijs.

Hoewel er aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van de inhoud van het begrip creativiteit, een de mensen aangeboren vermogen, hecht men binnen Scarabee waarde aan de gedachte dat het ontspannen zijn aan de basis ligt van de ontplooiing van de creativiteit. De dagelijkse leiding met de docenten samen hebben bij alles wat er in het centrum te doen is hieraan Scarabee herkenbaar gemaakt en achten dit aspect temidden van de te verwachten onstuimige ontwikkeling in de nabije en verdere toekomst van essentiële betekenis voor ieder die iets met het centrum te maken heeft of krijgt.

J.C.Meijer, coördinator Scarabee.

§ 3. Volksontwikkeling

De in de memorie van toelichting op de rijksbegroting voor het dienstjaar 1975 uitgesproken verwachting, dat de subsidieregeling voor het vormings- en ontwikkelingswerk op plaatselijk vlak met ingang van 1 januari van dat jaar van kracht zou worden, is door verschillende oorzaken niet in vervulling kunnen gaan.

De bestudering en de verwerking van de commentaren die op het ontwerp van 11 november 1974 in februari van dit jaar zijn binnen gekomen, vroeg meer tijd dan gedacht werd. Deze commentaren bevatten duidelijk verdergaande wensen tot decentralisatie; ook wilde men een uitwerking van de samenwerkingsgedachte. Deze en andere punten van critiek hebben een ingrijpende herziening van het concept noodzakelijk gemaakt. Thans wordt een tweetal regelingen overwogen: te weten een rijkssubsidiereregeling voor het internaatswerk en voor de landelijke organisaties, en een rijksbijdrageregeling voor het plaatselijke vormings- en ontwikkelingswerk.

Afgezien van de aandrang uit het veld om een grotere decentralisatie, lag aan de keuze, alsnog op een rijksbijdrageregeling over te gaan, de principiële overweging ten grondslag, dat daarbij de plaatselijke overheid een grote rol gaat spelen bij het bepalen van het beleid. Het is immers van groot belang dat de beslissingen inzake educatief werk genomen worden bij het niveau waarop dit werk wordt uitgevoerd, wil men aansluiten bij de behoeften van hen voor wie het werk is bedoeld. Gehoopt wordt dat de rijksbijdrageregeling zal bijdragen tot de ontwikkeling van een samenhangend educatief beleid. Uiteraard zal dit plaatselijke werk in de toekomst moeten worden ingepast in de bredere ontwikkelingen die momenteel in gang worden gezet. Ik denk daarbij aan de decentralisatie van het welzijnsbeleid zoals dat in de voorstellen van de beraadsgroep knelpunten harmonisatie welzijnsbeleid en welzijnswetgeving wordt uitgewerkt. Ik denk ook aan de ontwikkelingen op het gebied van het educatief werk voor volwassenen: de open school, de plaatselijke educatieve netwerken en het educatief verlof.

Gezien het bovenstaande mag niet worden verwacht dat de rijksbijdrageregeling voor plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk nog vóór 1 januari 1976 in werking zal treden.

In de loop van 1975 is, naast de voortzetting van de subsidiëring aan reeds in subsidieverband opgenomen plaatselijke instellingen, aan een aantal nieuwe instellingen op ad hoc-basis subsidie verleend. Daarbij heeft, met het zicht op een rijksbijdrageregeling, als belangrijk criterium gegolden dat de betrokken gemeenten zich achter deze initiatieven stelden.

Als gevolg van het verschuiven van de datum van inwerkingtreding van de rijksbijdrageregeling voor plaatselijk vormings- en ontwikkelingswerk zal die voor de nieuwe subsidieregeling voor het vormings- en ontwikkelingswerk in internaatsverband eveneens worden opgeschort. Deze regeling geeft overigens geen principiële verschillen met de oude regeling te zien. Voor die internaten die door het uitblijven van de nieuwe regeling nadeel zouden ondervinden doordat zij op een lager percentage worden gesubsidieerd dan bij de nieuwe regeling het geval geweest zou zijn, is dit nieuwe percentage reeds in 1975 toegepast. Eind juni jl. werd de Commissie Bevordering Plaatselijke Educatieve Netwerken geïnstalleerd. Haar opdracht is te adviseren over de ontwikkeling van lokale en regionale structuren voor onderwijs, scholing en vorming voor volwassenen, waarin enige taken ter bevordering van de permanente educatie doelmatig en in onderlinge samenhang (moeten) worden vervuld; daarnaast zal zij zich moeten verdiepen in de vraag hoe de potentiële deelnemer kan worden gemotiveerd om van de educatieve voorzieningen gebruik te maken. De commissie is gezamenlijk ingesteld door de ministers van Onderwijs en Wetenschappen, Sociale Zaken

en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Tot de bewindslieden van deze ministeries zal zij haar adviezen richten.

Het is duidelijk dat in een educatieve structuur het openbare bibliotheekwerk met zijn informatieve taak een belangrijke functie heeft te vervullen.

De in de vorige memorie van toelichting uitgesproken hoop dat de Wet op het openbare bibliotheekwerk per 1 juli 1975 in werking zou treden werd vervuld met uitzondering grotendeels van de hoofdstukken II en III. Met de aanvaarding van het wetsontwerp op 18 september 1974 door de Tweede Kamer en op 28 januari 1975 door de Eerste Kamer werd de wettelijke mogelijkheid gegeven van aanwezigheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van deze basisvoorziening voor iedereen.

Voor de periode van 1 juli 1975 tot 1 januari 1976 is de noodzakelijke invulling van de raamwet gegeven in de vorm van voorlopige algemene maatregelen van bestuur.

Ik stel mij voor vanaf 1 januari 1976 de wet volledig in werking te doen treden en te doen uitvoeren door middel van uitvoeringsbepalingen die regelen geven voor langere termijn. Met grote erkentelijkheid vermeld ik hier de medewerking die van verschillende zijden is gegeven bij het ontwerpen van de algemene maatregelen van bestuur. Met name is bij het opstellen van de besluiten die normeringen geven, dankbaar gebruik gemaakt van de grote verzamelde deskundigheid, vooral van de kant van de bibliotheekwereld. Terwijl op deze wijze werd getracht aan de gerechtvaardigde inspraakverlangens van de bibliotheekwereld concreet tegemoet te komen, werd anderzijds al voordat de wet in werking was getreden, uitvoering gegeven aan de in artikel 42 van de wet geregelde inspraakprocedure door plaatsing van de ontwerp-besluiten in de Nederlandse Staatscourant. De naar aanleiding daarvan ontvangen commentaren wijzen op vrij algemene instemming met mijn streven de besluiten zo globaal mogelijk te formuleren waardoor voldoende ruimte wordt gelaten voor invulling naar eigen behoeften en middelen door de andere overheden en door de bibliotheekinstellingen zelf.

Ten einde het gestelde doel, de effectivering van de gegeven eindnormen 10 à 15 jaar na het inwerking treden der wet zonder dwangmatige voorschriften van de rijksoverheid te verwezenlijken is het noodzakelijk dat de bibliotheekinstellingen beleidsplannen opstellen waarin wordt aangegeven hoe, in welk tempo en met welke faseringen de eindnormen zullen worden bereikt en welke middelen daar jaarlijks voor nodig zijn. De gemeenteraden en provinciale staten als de direct verantwoordelijke overheden zullen zich over deze beleidsplannen moeten uitspreken. Het belang dat ik hieraan hecht komt tot uiting door de noodzaak tot het opstellen van beleidsplannen vast te leggen in een algemene maatregel van bestuur. Op deze wijze stel ik mij voor het instrumentarium te bouwen en te verschaffen dat ons in staat zal stellen de visie op het openbare bibliotheekwerk en zijn functie zoals die is neergelegd met name in de memorie van antwoord bij de wet te verwezenlijken. Ik ben ervan overtuigd daarbij veel steun te zullen ondervinden van de adviezen die zullen worden verstrekt door de Bibliotheekraad. Daarbij zal in overleg met het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen vooral de nadruk komen te liggen op de samenhang tussen de bibliotheekvoorzieningen en de relaties met andere informatieverwervende en -verstreckende instellingen.

Naast de ontwikkeling van intellectuele en sociale vaardigheden past in het kader van de permanente educatie ook die van de emotionele-motorische vaardigheden. De creativiteitscentra vervullen binnen een educatieve structuur een belangrijke functie zowel direct naar een breed publiek als indirect door de bijscholing van kader uit het cultureel werk, onderwijs en andere aanverwante werksoorten. Voor mijn plannen in deze zie afdeling II Culturele Zaken paragraaf 1, j. *Kunstzinnige vorming*.

Samen met mijn ambtgenoot van Onderwijs en Wetenschappen is eveneens uitgebracht een discussienota betreffende een structuur voor Documentatie, Distributie en Voorlichting Audio-visuele Media. Ook deze nota sluit aan op de bovengenoemde nota Schoolbegeleiding.

Een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van het werkveld en de beide betrokken ministeries, is inmiddels met haar werkzaamheden begonnen.

Met betrekking tot de in de memorie van toelichting 1975, blz.36, genoemde bijscholing Kunstzinnige Applicatie Sociaal Pedagogie kan ik het volgende mededelen. Bedoelde cursussen kunnen op experimentele basis in vijf plaatsen in het land aanvangen. Ten behoeve van het functioneren van de cursussen, waarvoor dezelfde constructie is gekozen als voor de creatief pedagogisch didactische bijscholing, zullen begeleidingscommissies worden gevormd waarin vertegenwoordigd zijn het betreffende beroepsonderwijs, het cultureel werk en de sectoren van de kunstzinnige vorming. Op landelijk niveau zal in overleg met mijn ambtgenoot van Onderwijs en Wetenschappen een stuurgroep worden ingesteld die deze experimenten zal begeleiden.

Voor wat betreft de op dezelfde bladzijde van die toelichting genoemde interdepartementale werkgroep her-, na- en bijscholing kunstzinnige vorming en audio-visuele media kan ik nog melden dat het in de bedoeling ligt in dit begrotingsjaar met een voorstel te komen over de afstemming van de verschillende binnen- en buitenschoolse bijscholingen op bovengenoemde terreinen.

j. Kunstzinnige vorming

De verzorgingsstructuur voor de kunstzinnige vorming, die in de inleiding op dit onderdeel reeds werd aangeduid, is in concept neergelegd in een discussienota die ik tezamen met mijn ambtgenoot van Onderwijs en Wetenschappen onlangs heb uitgebracht. Voor dit departement hebben de directies Kunsten en Volksontwikkeling aan de voorbereiding deelgenomen.

Deze nota is erop gericht om samenhang te brengen in de begeleiding en ondersteuning van de kunstzinnige vorming in onderwijs en het complex van sociaal-cultureel werk.

Zij geeft dus een voorlopige standpuntbepaling met betrekking tot de structurering van het onderzoek, leerplan- en programmaontwikkeling op landelijk niveau, landelijk en regionale begeleiding, een en ander op het terrein van de kunstzinnige vorming, gezien ook in relatie met de werkvelden, onderwijs en cultureel werk. Bij de voorlopige standpuntbepaling is aansluiting gezocht met parallelle ontwikkelingen zoals deze onder meer zijn vastgelegd in het advies van de Werkgroep Organisatie Onderwijskundig Onderzoek met betrekking tot de Kunstzinnige Vorming, de nota's betreffende ondersteuning en vernieuwing van het primair en secundair onderwijs en de discussienota Schoolbegeleiding. In de tweede helft van 1975 zal samen met vertegenwoordigers uit de betreffende sectoren worden begonnen met het werkoverleg ten behoeve van de verdere uitwerking van deze plannen. Er zal naar worden gestreefd om met de in de nota voorgestelde regionale samenwerkingsexperimenten in de loop van 1976 te beginnen.

Met deze problematiek heeft ook te maken de plaats van de muziekschool ten opzichte van het basisonderwijs. De werkgroep 'Plaatsbepaling Muzikale Vorming' ingesteld door het subsidiëntenoverleg muziekscholen werkt deze thans uit. Het rijkssubsidie in de financiering van de muzikale vorming kon niet in aanzienlijke mate worden verhoogd, zodat het aandeel van het Rijk dat in het cursusjaar 1974/75 circa 13% van het tekort bedraagt, in het cursusjaar daarna nauwelijks zal kunnen stijgen.

In het kader van de experimenten op het terrein van de kunstzinnige vorming is een aantal activiteiten rond het ruimer functioneren van de muziekscholen tot ontwikkeling gebracht. Een experimentele cursus opleiding docenten lichte muziek is van start gegaan. Een aanvang is gemaakt met werkzaamheden welke moeten leiden tot een studie van de mogelijkheden van groepslessen op de muziekscholen. De relatie tussen de muziekschool en het basisonderwijs wordt in een tweetal verschillende projecten nader uitgewerkt. Tevens is een experiment begonnen dat moet leiden tot een betere relatie van de muziekscholen met de amateuristische muziekbeoefening.

HET GRAUWE MYSTERIE VAN
JAN VELZEBOER EN ZIJN DOCENT DRAMATISCHE VORMING

In het VCO-bulletin nr. 6 (verschenen half augustus van dit jaar) zijn de leden onthaald op een artikel van Jan Velzeboer: De Docent Dramatische Vorming.

Wat bewoog de redactie van ons intern mededelingenblad om de regels van Velzeboer uit het blad Samenspel over te nemen? Instemming? Afkeuring? Voorlichting? Diskussiestof?

Vanuit de veronderstelling dat het om diskussiestof ging heb ik mij meer uit plichtsgevoel dan door inspiratie gedreven achter de schrijfmachine gezet.

Plichtsgevoel omdat ik denk dat zo'n onbekommentarieerd artikel van de topman van het NCA (nederlands centrum voor amateurtooneel!?) door staf en docenten van sommige overwegend beeldende centra wel eens als taai waarheidskoek gekonsumeerd zou kunnen zijn. In het begin weinig geïnspireerd omdat vooral het vage kwasi-psychologisch mystieke woordenrijgsel van het tweede deel mij weinig in beroering had gebracht.

Laten we nog aannemen dat Velzeboer de 20 jaar historie in de eerste alinea juist heeft samengevat. In de tweede begint hij de 'daaropvolgende jaren' dan al direkt de eenzijdige voorstelling van zaken.

Het is in zijn algemeenheid gewoon onjuist om te stellen dat na 'de dramatische vorming binnen het begrip kunstzinnige vorming' het aksent meer verlegd werd naar 'de persoonlijkheidsvorming middels speltechnieken' en dat nu in de laatste jaren een tendens is waar te nemen naar 'maatschappijhervorming middels speltechnieken'.

Laten we deze driedeling even aanhouden: natuurlijk een aantal docenten zijn in hun werk en tijdens hun studie gegroeid naar werkvormen met het hoofdaksent op persoonlijkheidsvorming of maatschappijhervorming. Daarnaast zijn er overigens heel wat mensen - vooral ook van de jonge garde - bezig die de kunstzinnige vorming in hun werk aksentueren.

Bij docenten vormen de kunstzinnige aspecten en de persoonlijkheidsvorming in hun werk vaak een geïntegreerd geheel. De maatschappijhervorming is daarbij als neveneffekt op de lange duur (als de houding - zowel letterlijk als figuurlijk - van mensen verandert, verandert de maatschappij) zeker aan te wijzen. De echte hervormers zullen tegenwerpen dat deze wijze van maatschappijhervorming en -verandering zonder expliciete doelstelling onvoldoende en onbelangrijk is.

Wat erg onbegrijpelijk wordt Velzeboer als hij zijn theorie verklaart uit de smalle basis van de toneelspeelkunst.

Alsof deze vorm van drama de enige voedingsbodem voor de dramatische vorming zou zijn.

Al jaren werken docenten vanuit de vakdisciplines toneel-mime-

dans- creatief spel - creatief taalgebruik - poppenspel etc., direkte of afgeleide vormen van drama.

Er zijn docenten die door de aard van hun opleiding en/of al werkende zich hebben bepaald tot één van deze disciplines of tot combinaties van vakgebieden.

Laten we hopen dat de explosieve ontwikkeling en de dreigende koude oorlog tussen persoonlijkheidsvormers en maatschappijhervormers, zoals Velzeboer die signaleert op de opleidingen docent dramatische vorming te Utrecht en Arnhem, de vakdisciplinaire beheersing van het métier niet al te zeer in de weg zullen staan.

Hierna worden we deelgenoot van het mysterie van de rijpere dramatische vormers. Wat deze - en nog wel introvert - allemaal meegemaakt ontdekt en gedaan hebben ?

Ze zijn met hun eigen zelf via de moeizame tocht van geboorte naar sterven naar wedergeboorte gemetamorfoseerd van rups naar vlinder. Even dacht ik aan een improvisatieopdracht voor een groep in een vormingscentrum in een cursusweek compleet met thema..

De jongere garde zou nog midden in deze ontwikkeling zitten en Velzeboer konkludeert duidelijk dat menselijke ontwikkeling gelijk opgaat met het klimmen der jaren. We schrijven 1975!

Het manco van veel maatschappijhervormers zoekt hij in het feit dat ze hun heil naar buiten projekteren. Het lijkt me vaak meer een compensatie van tekorten in vakmatige beheersing en van onvoldoende talent die deze mensen uit hun eigenlijke studie of beroep in de richting van de wat makkelijker in de markt liggende en schijnbaar meer idealistische activiteiten op het terrein van de maatschappijhervorming voert.

Deze hervormers waaronder kulturele werkers, logen en gogen, kunstenaars en allerlei andere vgcals formuleren alleen of in groepjes bij voorkeur prachtige doelstellingen, einddoelen etc. Waarom ze zich op de kunstzinnige vorming en dus ook op de dramatische vorming werpen roept wel vragen op.

Zoeken ze onbewust teleurstelling ? Want die doelstellingen en einddoelen zijn in onze sektor niet zo prachtig geformuleerd. Dat wordt ook vaak heel bewust niet erg nagestreefd.

Wat bevoogdend konkluderen deze lieden dan dat de kunstzinnige sektor een zachte is.

Ontwikkeling van creativiteit door beoefening van vormen van kunst houdt ondermeer verhoogde individualiteit en dus grotere vrijheid in. Deze zaken zijn nooit te bereiken via strakke lijnen die naar duidelijke einddoelen leiden.

Maar het kon wel eens zo zijn dat die jongens uit de zachte sektor op den duur de hardste troeven in de hand blijken te hebben.

Velzeboer en het onderwijs.

Dramatische vorming zou de spilfunctie moeten zijn van het onderwijs. De methode en de weg voor de jonge mens.

En hoe bereiken we dat. In groots opgezette trainingsprogramma's.

Voor het lichaam trainingen op brouwsels van methoden uit ademtraining, logopedie, eutonie, sensory-awaking etc. waardoor we komen tot beheersing van onze spanningspotentialen. Dat is me wat !

Voor de ziel. Een wat onontgonnen terrein blijkbaar. Toneelspelers, psychiaters en psychologen zijn er al binner geweest. Maar de trainingsprogramma's moeten nog gemaakt worden. Dan blijkt er een Indische meneer te bestaan die impulsen geeft om het geestelijk aspect van het menselijk organisme wat op te pepen met het geestelijk instrument van de meditatie. Voorlopig bepekt hij zich tot tenminste 1% van de bevolking. Wie zouden de eerste uitverkorenen zijn die hun meditatiematje mogen uitrollen ?

Het trainingsprogramma voor het omgevingsaspect bevat interactie met de medemens en het bewustworden van de maatschappelijke structuren. Maatschappijhervormers oppassen !

Nu kom je onder het mes van Velzeboer zelf. Hij heeft ze allemaal gezien : je onverwerkte problemen, je vader, je agressiegevoelens.

Opgelet want het gaat nog steeds over het onderwijs. Met een enkele reis zijn we aangeland in het mysterieuze Oosten. Daar vinden we tenminste een systeem dat zich bekommert om de menselijke groei van de pupillen. Temidden van hongersneden, epidemieën, overstromingen en burgeroorlogen groeien die als kool. En hier vinden we eindelijk dan het levensbeginsel.

Hebben we iets gelezen over dramatische vorming en het onderwijs in Nederland ?

Hoe docenten daarin wel en niet functioneren ?

Over de mogelijkheden en noden op korte termijn ?

Over de problemen rond methodiek en vakdidaktiek op de opleidingen tot docent dramatische vorming ?

De dramatische vorming in de buitenschoolse sektor komt bij Velzeboer helemaal maar niet aan bod.

De docent dramatische vorming is toch wel aan het werk in een groot aantal creativiteitscentra en andere instituten in de meest uiteenlopende werksituaties.

Zou de stimulering van creativiteit en kunstzin d m v dramatische vorming misschien vergeten zijn bij het zielsaspect ?

Als het met de dramatische vorming, het onderwijs, het leven, de mens zou moeten gaan volgens de Velzeboer-visie kunnen we beter bidden om verandering van ons grauwe klimaat.

Want met je kale dramatische kont in het lauwe zand lijkt me beter voor je lijf en je bijbehorende geestelijke leden.

En ook goedkoper.

Mocht die mysterieuze docent met al die trainingen op zijn repertoire toch bestaan laat ie dan eens langs komen vlinkeren bij

han van duren

te bereiken bij

I D V

instituut voor dramatische vorming

n z voorburgwal 292 amsterdam-c

tel 020 - 255706 ma-vrij 10 -16 u

Gemist

IEMAND die me waarschijnlijk niet mag, anders had hij me wel eerder uit de nood geholpen, stuurt me pas vanochtend het „Aktiviteitenprogramma” op van het Instituut voor Dramatische Vorming over het cursusseizoen '75-'76.

Het water begon me onmiddellijk in de mond te lopen.

Ik sla willekeurig een bladzij van de folder op, en lees: „BINNEN-BUITEN... De bedoeling is, na voorafgaande degelijke voorbereiding, ruimtes buiten de studio te gaan bespelen (een straat, een grasveld, een kerk, een spoorbaan) en wel zo dat we uitgaande van die specifieke ruimte tot een die ruimte versterkende mimografie komen. In de voorbereidende fase zullen we ons bezighouden met oefeningen die bewustmaken van de ruimte in ons en de ruimte om ons als aansluitend spanningsveld”.

Twaalf lessen, elke vrijdag, f 65,—, docente Pamela Koevoets — maar het is wel al op 26 september begonnen, ze zijn morgen al aan fase 9 toe, dus de ruimte in mezelf en de ruimte om mezelf als aansluitend spanningsveld kan ik al op m'n buik schrijven — en om nou voor die laatste drie keer nag te proberen op een grasveld

of in een kerk tot een die ruimte versterkende mimografie te komen, dan loop je er waarschijnlijk toch een beetje voor spek en bonen tussen.

Neem anders het eerste zintuigweekend, waarover het programma vermeldt: „Een weekend dat er uitziet als een kaleidoscoop, dat klinkt als een speeldoos, dat voelt als een grabbelton, dat smaakt naar meer, dat ruikt — ruik maar zelf. Ruiken, voelen, kijken, horen, proeven; opnieuw de wereld ontdekken aan de hand van dit vijftal”.

Nou jij weer.

Maar het was op 18 en 19 oktober, waarschijnlijk dat weekend toen ik zaterdag om half vier 's middags opstond en die avond, meer uit épit dat m'n hele dag was verpest, zoveel heb gedronken dat ik zondag helemaal niet meer uit m'n bed ben gekomen.

Marie José Baln en Jos van Hest waren trouwens nog de leiders.

Wat heb ik de week daarop gedaan?

Vergeten.

Maar in ieder geval niet wat ik had kunnen doen, als ik me bijtijds bij het Instituut had gemeld.

Jan M. de Grauw had het toen in de poten.

„Nonverbale activiteiten en beeldende expressie: een poging om in dit weekend relaties te leggen met ons zelf, de ander en het andere”.

Ik zal wel weer naar Studio Sport hebben gekeken. Maar ik had met Jan mijn mogelijkheden kunnen af-tasten „tot communicatie via verstaan en misverstaan”, en wie weet wat nog meer.

„Misschien”, schrijft de folder, „ervaren we nieuwe weerstanden en openingen in de wereld om ons heen en komen we door grensoverschrijdingen tot een diepere beleving van hetgeen ons al vertrouwd was”.

Allemaal gemist.

„Spelen met je eigen rollen” o.l.v. Marian Hofland. Introductie tot t'ai chi, avantgarde dans met Jaap Kleyn („beweging die voortkomt uit ademhaling en spierwerking”) en 'n heksenweekend met Dea Koert.

Elf en twaalf oktober.

Ja, lach er maar om.

Dat haat ik het meest in de eigentijdse mens: aan de kant staan giehelen terwijl anderen niet te beroerd zijn op een spoorbaan de mimografie te versterken.

Dat zou ik ook in mezelf willen leren haten.

Misschien lukt het, als ze volgend jaar weer 'n cursus organiseren.

JAN BLOKKER

geachte heer blokker

we vinden het erg jammer in de volkskrant van 20 november jl te hebben moeten lezen dat u ons 1e activiteitenprogramma van het seizoen 1975/1976 zo laat in handen hebt gekregen

maar nu ontvangt u het 2e dan in ieder geval op tijd

gezien uw grote behoefte om aan een activiteit op het gebied van de dramatische vorming deel te nemen veronderstellen we dat u uit ongeveer 30 cursussen en 24 weekenden wel een keuze zult kunnen maken

verder danken wij u hartelijk voor de vermelding van onze activiteiten in het stukje "gemist"

we hebben er een groot aantal positieve reacties op ontvangen en er zijn ook nieuwe kontakten gelegd

het is verheugend te konstateren dat progressieve schrijvers in progressieve kranten steeds meer aandacht aan allerlei vormen van creativiteit schenken

met vriendelijke groeten en tot ziens

amsterdam, 21 november 75

han van duren

instituut voor dramatische vorming

n b hoogstwaarschijnlijk treft u in dit 2e boekje voldoende materiaal aan om opnieuw een kolom te vullen

propagandistisch gezien zou ons dat het beste uitkomen in de 2e week van december a s

Creativiteit is remedie tegen vage klachten

„...Ik had 'n beetje hoofdpijn...”

Overgenomen uit het onlangs verschenen ontwerp-programstuk van de PvdA en PPR, bedoeld als discussiestuk voor een te ontwerpen verkiezingsprogramma voor de Kamerverkiezingen in 1977.

Algemeen

1. Welzijnsbeleid moet „politiek beleid” worden: het is een kernfunctie voor het gehele overheidsbeleid. Welzijnsbeleid is onverbiddeijk verbonden met de noodzakelijke veranderingen in de maatschappij: verdeling van arbeid, inkomen, ruimte, ontplooiing en macht. De ontstane tegenstelling tussen welzijn en welvaart is daarbij niet aanvaardbaar als uitgangspunt voor beleid. Wanneer er immers geen wezenlijk begin gemaakt kan worden met democratisering van het sociaal-economisch beleid (zie hfdst. sociale zaken en economische zaken), dan blijft beleid gericht op welzijn van mensen veroordeeld tot aanpassing aan en opvang van een elders ontstane onrechtvaardige verdeling van mogelijkheden.

2. De laatste tien jaar is op CRM een beleid begonnen voor het opvangen van de grootste knelpunten: er werd bijstand verleend en zorg gegeven aan mensen die in de knel raakten; educatie en bewustwordingsmogelijkheden werden aangeboden door opbouwwerk, buurtwerk, vormings- en ontwikkelingswerk; maar ook werd een poging gedaan kunst, cultuur en media weer terug te brengen naar de mensen. Een aanzet tot een breder welzijnsbeleid moet de komende vier jaar versneld worden ontwikkeld.

3. Het te voeren welzijnsbeleid dient efficiënt en toetsbaar te zijn aan de principes van emancipa-

tie en bewustwording en gekenmerkt te worden door de participatie van zoveel mogelijk burgers. Voorrang hebben hierbij de minst bedeelden en de meest machtelozen. Zonder dat daarbij een samenhangend beleid in gevaar komt en een willekeurige afbraak ontstaat vanwege steeds nieuwe problemen, is het beleid gericht op

- het inhalen van achterstandsituaties;
- het zich weerbaar kunnen gaan opstellen van mensen die in de hoek zitten waar de klappen vallen;
- het stimuleren van mensen zelf actief te handelen om de huidige onrechtvaardige samenleving te veranderen.

4. Overheid en burgers dienen de vele zichtbare en onzichtbare zaken die zich onder hoede van CRM ontwikkeld hebben kritisch te bekijken, en opnieuw prioriteiten te stellen. Zekerheden over de verschillende niveau's van beslissingen, over zowel prioriteiten als middelen, zijn daarbij noodzaak: de mensen aan de basis moeten zelf hun welzijn kunnen bevorderen.

Voorwaarden voor welzijnsbeleid

1. Als doelen of functies voor welzijnsbeleid vallen woorden als emancipatie, bewustwording, educatie, activering en zorg. Juist in het kader van die gerichtheid van het **welzijnswerk** is het van het grootste belang, dat de lokale gemeenschap — waar het welzijnsplan aan de basis

moet ontstaan — een veel duidelijker **politiek besluitvormingsproces** kan gaan hanteren. Dit maakt noodzakelijk, dat het welzijnswerk gedecentraliseerd tot uitvoering wordt gebracht. Slechts een overheid, die haar medewerking aan dit proces verleent, is geloofwaardig in de realisatie van haar doelstelling van emancipatie en bewustmaking.

2. Omwille van de invloed van de gebruikers en omwille van de beheersing door de overheid is **democratisering van instellingen** een volgende voorwaarde voor een **planmatig welzijnsbeleid**. Dit betekent, dat waar het particulier initiatief zich van een regenteske en behoudzuchtige zijde laat zien, het omgevormd moet worden.

3. Wijzigingen in de vormgeving van de organisatie van het welzijnswerk dienen in onderlinge samenhang op de volgende punten tot uitvoering te worden gebracht.

a. **Wetgeving:** een raamwet dient de minimale voorzieningen op lokaal niveau (basisvoorzieningen of basisfuncties) aan te geven, dient het starre naast elkaar groeien van allerlei sectoren in het welzijnswerk te doorbreken naar interdisciplinaire samenwerking, de rechtszekerheid van werkers en gebruikers vast te stellen, en een accommodatiebeleid voor het buurt en wijkniveau (het eerste lijnsniveau) — ook van de reeds bestaande gebouwen — aan te geven. „Met medezeggenschap van de bevolking worden in woonwijken en buurten samenwerkingsverbanden ontwik-

Notities

keld betreffende voorlichting, advies, juridisch, sociale en medische dienstverlening, en educatieve projecten voor jongeren, bejaarden, gehandicapten, ouders van jonge kinderen e.d."

b. Rechtsbescherming: in de wet wordt het recht van beroep geregeld, zodanig dat er in het openbaar hoor en wederhoor kan plaatsvinden; en zodanig dat men tegen besluitvorming op verschillende niveaus in beroep kan gaan.

4. Planning: onontbeerlijk voor een gedemocratiseerd welzijnsbeleid is planning vanaf buurt, wijk en gemeente naar grote gemeente, gewest of provincie en tenslotte op rijksniveau. In deze planning dient opgenomen de lokale uitwerking van de mogelijke basisvoorzieningen, de planning van de accommodaties en een meerjarenraming van het personeelsbeleid. Het sociaal-cultureel planbureau dient zijn werk dan ook in eerste instantie te richten op deze planning vanaf de basis.

5. Financiering: de huidige veelheid aan subsidieregelingen dient op grond van de raamwet door een financieringsstelsel, waarvan rijksbijdragenregelingen t.b.v. de basisvoorzieningen genoemd in de raamwet, een belangrijk onderdeel dienen te zijn, vervangen te worden. Kapitaalgoederen, die het bedrijfsmatig noodzakelijke overschrijden, welke veelal uit subsidies van de gemeenschap zijn verworven, behoren door de overheid gecontroleerd en zo nodig voor nadere bestemmingen gebruikt te worden.

6. Experimenten: in het kader van de voorhoedefunctie van CRM en van de noodzakelijke samenhang in het welzijnswerk worden op zo kort mogelijke termijn experimenten opgezet — met zeggenschap van de betrokkenen — waarbij een tijdelijke (een half tot een heel jaar) uitwisseling

plaatsvindt van ambtenaren van de overheden op verschillend niveau, van functionarissen bij landelijke en regionale organen, van werkers in het concrete werk en van docenten bij de opleidingen.

Educatief beleid

1. Het educatief beleid dient gericht te zijn op de bevordering van zelfontplooiing, kritische zin, creativiteit en samenwerking met anderen en mondiale vormgeving.

2. Er dienen verbindingen te komen tussen educatief werk binnen en buiten de school, eveneens zal er een samenwerking tussen de diverse vormen van educatief werk buiten de school tot stand dienen te komen. Dit geldt in elk geval voor volkshogeschole en vormingscentra, club- en buurthuizen, creativiteitscentra en muziekscholen.

3. De experimenten van de commissie „open school” en de projecten van de commissie „bevordering plaatselijk educatieve netwerken” dienen in nauwe samenhang met elkaar te worden gebracht. Ook de werkzaamheden van de innovatiecommissie Educatief verlot, dienen hierbij ten nauwste te worden betrokken.

4. Een beleid tot het meervoudig gebruik van accommodaties kan hierbij een hulpmiddel zijn. Waar nodig dienen nieuwe impulsen gegeven te worden.

5. Opneming van het educatief verlot in de arbeidswetgeving is een van de mogelijkheden om het recht op emancipatie vorm te geven.

Kunstbeleid

1. De overheid zal er naar streven dat alle bevolkingsgroepen gemotiveerd worden tot contact met verschillende

kunstuitingen. Zij realiseert zich dat deze kunstuitingen voor grote groepen bijvoorbeeld eerder vormingstoneel en jazz of pop zullen zijn dan wat in theater en muziek als klassiek wordt aangemerkt.

2. Het kunstbeleid zal evenals het educatief beleid in de eerste plaats gericht dienen te zijn op de bevordering van de eigen creativiteit.

3. De voor de realisatie van dit doel noodzakelijke reorganisaties van toneel- en muziekbestel (zie o.m. minderheidsstandpunt commissie orkestenbestel) dienen doorgevoerd te worden. Op dit doel gerichte activiteiten dienen prioriteit te krijgen.

4. De overheid zal waar mogelijk de integratie van professionele en amateuristische kunstbeoefening bevorderen, en verplicht zich kunstenaars in te schakelen bij de vormgeving en verfraaiing van wijken en gebouwen, in overleg met de bewoners. De Beeldende Kunstenaars Regeling wordt omgebogen tot een verruimd opdrachtenbeleid, vallende onder het ministerie van CRM. Voorts wordt een verbreding van de mogelijkheden van de artotheken nagestreefd met als doel het bereiken van een groter, breder publiek.

Notities

Korte historische schets van het experiment eindexamens in de vakken handenarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen.

Toen de wet voor herstructurering van het voortgezet onderwijs door de tweede en eerste kamer van ons parlement werd gelodst, werden allerlei uitspraken over een fundamentele plaats van de expressievakken gedaan. De mammoetwet, zo werd de herstructurerings wet genoemd, bevatte zelf allerlei zinnige voorstellen om de expressievakken meer armslag te geven.

Toch hebben de voorstellen het niet gehaald.

De fraaie, met de mond beleden uitgangspunten werden om allerlei redenen niet in de nieuwe wetgeving gehonoreerd. Kennis is macht, dachten de parlementariërs, en zij stemden voor een mammoetwet die alle ruimte bood aan de kennisvakken en de uurtjes voor expressie bleven wat zij waren: randverschijnselen in het voortgezet onderwijs. De MMS (Middelbare Meisjes School) stond model voor de nieuwe HAVO-school (Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs). De oude MMS had een rijke traditie betreffende de culturele vorming en bovendien waren voor de expressievakken heel wat uurtjes op het wekelijkse rooster uitgetrokken. Van al deze dingen is in de HAVO-school nauwelijks iets terug te vinden. Het 'model' werd uitgekleed.

Het is nu 1975. Zeven jaar geleden werd de mammoetwet als een paard van Troye binnengehaald. Als vernieuwingsexperiment is de mammoetwet mislukt. Nu staat de middenschool klaar om een nieuwe poging te wagen het starre onderwijsbolwerk te bestormen.

De kondities lijken gunstiger voor de kunstzinnige vorming dan voorheen. De komende ontwikkelingen zullen ons duidelijk maken of de expressievakken ook werkelijk iets in het onderwijs gaan betekenen.

Toen in 1968 bleek dat een fundamentele plaats voor de kunstzinnige vorming in de mammoetstructuur een onhaalbare zaak was, hebben de beleidsmensen van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen de expressievakken een herkansing geboden. Deze tweede kans bestond uit het aanvaarden van het experiment eindexamen expressievakken. Handenarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen als mogelijke vakken in het eindexamenpakket van een mavo of havo-leerling.

Inspekteur en Directeur-Generaal Dr. De Jong Kzn installeerde een commissie, die de opdracht kreeg programma's te ontwikkelen voor de vier genoemde expressievakken. Intussen werd vanuit het werkveld twee verschillende geluiden gehoord. Een positief geluid en een negatief geluid.

Positief, ten eerste omdat de leraren van de verschillende expressievakken nu eindelijk hun kans zagen iets van hun vak te maken. Ten tweede omdat leerlingen nu bij het samenstellen van hun examenpakket vanuit hun eigen belangstellingssfeer kunnen kiezen en, dit is meer een psychologisch aspect, de vakken handenarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen zouden door de schoolgemeenschap nu voor 'vol' worden aangezien.

Ook negatieve geluiden werden gehoord. Voorstanders van de z.g. vrije expressie vonden een examen in dit soort onderwijsactiviteiten de doodsteek voor alle spontane expressie.

Ook uit de hoek van de 'vorming' werden negatieve geluiden gehoord. Voorstanders van deze richting waren bevreesd dat een examen in de expressievakken het vormingsaspect van de expressievakken de das om zou doen.

De argumenten van de laatste groep zijn door de programmakommissie zeer serieus genomen.

Het examineren in de vakken handenarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen mocht de persoonlijkheidsvorming en de maatschappelijke bewustwording van de leerlingen niet belemmeren.

In het programma werd uitgegaan van het vigerende systeem van een schoolonderzoek en centraal schriftelijk examen. Het schoolonderzoek behelst het praktisch werk

van de leerlingen en het centraal schriftelijk examen omvat alleen het onderdeel kunstbeschouwing en voor het vak muziek het onderdeel muziekbeluisteren.

De onderwijsraad stond op het onverwrikbare standpunt dat het schoolonderzoek vijftig procent en het centraal schriftelijk ook vijftig procent van het totaal moest uitmaken.

De programmakommissie opteerde echter voor een 75/25 verhouding. De nadruk in het schoolonderzoek, dus het eigen werk van de leerling, ligt op het onderzoek naar het beeldend of muzikaal proces dat leerlingen in een bepaalde periode hebben doorgemaakt. De leerlingen maken dus niet allemaal op het **zelfde** tijdstip één dezelfde opdracht, maar zij tonen twee of drie keer per jaar het gemaakte werk, inclusief de gemaakte schetsen en/of voorstudies.

In dit systeem van onderzoeken kunnen geen spijkerharde en waterdichte normen worden gehanteerd.

Het centraal schriftelijk examen kunstbeschouwing bevat de onderdelen schilderkunst, beeldhouwkunst, bouwkunst en ambachtelijke en industriële vormgeving. Bij het samenstellen van de laatste examens is men uitgegaan van het standpunt dat eigenlijk de hele visuele wereld tot onderzoeksgebied behoort. Het onderscheid tussen de 'officiële en erkende kunstvormen' en de beelden uit de dagelijkse omgeving is in deze opvatting niet relevant meer. Bij het ontwerpen van de nieuwe examens zal gestreefd worden naar een integratie van beide genoemde aspecten van de beeldende werkelijkheid.

Toen het experiment in 1970 van start ging overtrof de inschrijving van de scholen de stoutste verwachtingen. Pessimisten hadden voorspeld dat er hoogstens een tiental scholen belangstelling zouden hebben en de optimisten zouden met een score van een honderd scholen al dik tevreden zijn. Het werden er meer dan driehonderd.

Er was overigens maar plaats voor tachtig scholen en die moesten bovendien nog verdeeld worden over een drietal zuilen en dan nog over het hele land.

Nu doen ongeveer tweehonderd scholen mee aan het experiment eindexamen expressievakken. Om allerlei redenen is het aantal scholen tot dit getal uitgebreid. Eén van de belangrijkste redenen is de verdichting van de regio's geweest. Onderling contact van de deelnemende docenten is voor de ontwikkeling van de vakken binnen het experiment zeer belangrijk. Doordat in de beginfase maar zo weinig mogelijk scholen mee konden doen, was het een hopeloze taak om deelnemende docenten regelmatig om één tafel te krijgen. Om b.v. een docent handvaardigheid in contact te laten komen met een kollega in een ander landsdeel, moesten soms reizen worden georganiseerd die meer dan een halve dag in beslag namen. Van Maastricht naar Groningen is meer dan vijf uur reizen.

Nu er tweehonderd scholen aan het experiment deelnemen kunnen er veel vaker regionale bijeenkomsten worden gehouden. De deelnemende docenten hoeven nu geen uren meer te reizen.

De antwoorden, die ik namens de begeleidingskommissie van het experiment als reactie op een brief van de stichting 'De Werkschuit' te Amsterdam heb geformuleerd, heb ik door middel van deze korte en vast onvolledige inleiding vergezeld willen laten gaan.

Tot slot een citaat uit een artikel van Cor Molenveld, de sekretaris uit de beginperiode van het experiment.

" 'Pleidooi voor een afkeurenswaardige zaak' noemde ik dit stuk in de ondertitel. Deze schijnbare tegenstrijdigheid vraagt om een toelichting. Het wezen van de expressievakken onttrekt zich immers aan een toetsing en een meting, zoals die op een examen wordt toegepast. Het is als met een koek waarvan je moet beoordelen of

er genoeg sucade in zit en of hij gaar is en een mooi korstje heeft, maar waarvan je niet mag zeggen of je hem lekker vindt.

Op grond van het oordeel over het wezen van de expressievakken moet de examen-situatie als een afkeuringswaardige zaak worden aangemerkt.

Toch voer ik het pleidooi, omdat het niet het pleidooi is voor het examen, maar voor de plaats die de expressievakken moet innemen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Wanneer de uren die in de basistabel staan worden gebruikt voor de 'introductie' in de expressievakken, zoals de minister dat in de memorie van antwoord noemt, wanneer verder voor het waarborgen van de continuïteit in de middenklassen enkele uren beschikbaar komen, wanneer tenslotte de leerlingen van de examenklassen aan het vak van keuze een uur of vier per week kunnen besteden, komen de expressievakken in de situatie te verkeren, die waarborgt, dat het bezig-zijn met deze vakken tot een wezenlijk onderdeel wordt gemaakt, dat meer is dan de franje, tot welke functie zij zonder voortzetting in de bovenbouw zijn veroor-deeld."

Jippe Hoekstra

stafmedewerker voortgezet onderwijs
bij de Nederlandse Stichting voor Kunstzinnige Vorming

sekretaris van de begeleidingskommissie van het experiment eind-examen expressievakken.

HET EXPERIMENT EINDEXAMENS EXPRESSIEVAKKEN

Een kritische beschouwing van de medewerkers, directie en bestuur van de Stichting De Werkschuit, Amsterdam.

Ter informatie over het experiment

Binnen de wet op het voortgezet onderwijs kan naast de voor het examen verplichte vakken, een aantal naar keuze toegevoegd worden. Er werd als bezwaar gevoeld dat de expressievakken ontbreken, vandaar dat er in 1971 een experiment eindexamens expressievakken werd ingesteld. Een groot aantal scholen gaf zich hiervoor op en sinds 1971 zijn elk jaar deze vakken geëxamineerd op de betreffende scholen.

De motivatie van de leraren in de expressievakken, voorlopig alleen de vakken tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen en muziek, komt voornamelijk neer op de erkenning van het vak en uitbreiding van de urentabel. Daarnaast werd als motivatie opgegeven : vergroting van het keuzepakket, betekenis voor vervolgopleiding, vervanging van het oude mms-pakket (waarin een groot stuk musische vorming).

Motivatie van de leerling om aan dit examen deel te nemen : plezier in het vak, goede prestaties in het vak, voorbereiding op verdere (vak)opleiding.

De examenvorm

- a. Een schoolonderzoek : het werk van een jaar wordt bekeken, opdrachten gemaakt (naar verbale opdracht), o.l.v. eigen docent en iemand van de begeleidingscommissie.
- b. Een centraal schriftelijk eindexamen, met vragen n.a.v. afbeelding etc. uitgaande van kunstbeschouwing.

Begeleiding experiment

Er is een begeleidingscommissie die geregeld rapporten e.d. uitstort en die eisen stelt aan de bevoegde docent en aan de akkomodatie.

Verder is er een levendige discussie over didaktiek, leerdoelen e.d. Plannen zijn er om een instituut op te richten dat het examen voorbereid.

HET EXPERIMENT EN ONZE BEZWAREN EN ARGUMENTEN

1. Doelstelling van de expressievakken (ook wel genoemd musische of creatieve vakken).

Globaal dient de kunstzinnige vorming het gevoelsleven van de mens te ontwikkelen, verder de harmonische ontwikkeling van iedere leerling door de musische vakken als totaal een "voedingsbodem" te laten zijn voor de rest van zijn ontwikkeling, waaron-

der de z.g. zaakvakken.

Hierdoor te bereiken dat er een evenwicht is tussen de intellectuele en de gevoelsmatige vorming.

Het is noodzakelijk dat de leerling zijn gehele schoolperiode deel zal nemen aan deze vakken. Niet alleen naar keuze want de praktijk wijst uit dat dan de keuze gemaakt wordt in het voordeel van de intellectuele vorming, maar uit een gevoelde noodzaak om "in konditie" te blijven. Dit is te vergelijken met de lichamelijke opvoeding.

De doelstelling voor beeldend werken zou dan verder nader gegeven kunnen worden. Naast het ontwikkelen van een creatief vermogen, het bewust maken en ontwikkelen van en het leren omgaan met begrippen, het leren zoeken naar aansluitingspunten en overeenkomsten met andere uitgangsmogelijkheden, het leren kiezen etc. Het werken is duidelijk niet gericht op de artistieke daad, maar op de mogelijkheid voor alle leerlingen deel te nemen aan een proces, gericht op een totale ontwikkeling.

Musische vorming is een ontwikkeling van de wieg tot het graf, m.a.w. het kent geen eindpunten. Een afsluitend examen is een eindpunt en daarom niet denkbaar.

Musische vorming binnen het onderwijs is een gevariëerd gebied binnen de vorming van ieder individu. De verscheidenheid van aanpak en de verwerking door de individuele leerling zal nooit aan een algemene norm of niveau getoetst kunnen worden. Hoogstens kan op het diploma van de leerling vermeld worden dat hij zich gedurende zijn schoolperiode met musische zaken heeft bezig gehouden. (Overigens zou een dergelijke aantekening ook voor de overige examenvakken moeten gelden, waardoor een dossier over de leerling beter zal werken dan een uniform geëxamineerd examen, maar dat is een andere discussie.)

2. Expressievakken als voorbereiding op een creatief beroep.

De musische vakken staan in een schoolprogramma los van een al dan niet uitgesproken beroepskeuze. Die voorkeur zal door de ouders ingegeven worden door het ontdekken van een talent in een of andere richting.

Velen met ons erkennen dat die beroepskeuze pas op bv. 18-jarige leeftijd tot stand komt. Het zou daarom erg onverstandig zijn om op een beroepskeuze sterk de nadruk te leggen gedurende de 4 of 5 jaar voortgezet onderwijs, door het een of andere vak te isoleren en te leiden naar een eindexamen.

Het is ons duidelijk geworden dat het als ongewenst gezien wordt dat het voortgezette onderwijs zich al met de voortgezette beroepsopleiding bezig gaat houden, door een vak als zodanig als een eindexamenvak op te voeren. Het gehele pakket van expressievakken kan in algemene zin natuurlijk wel een bijdrage leveren in het motiveren van een beroepskeuze.

3. Beroepskeuze.

De ontplooiing van de mens in zijn bezigheden (waaronder zijn beroep) wordt gehinderd door een aantal door de maatschappij ingestelde drempels. Onder al die drempels herkennen we de drempel van het vergelijkend eindexamen. Het normeren waaraan iedereen zich vroeg of laat zal moeten onderwerpen.

Zo we al deze normering erkennen, zien we dat er ongelijke kansen zijn die drempels te overschrijden. Kinderen uit een milieu waar het mogelijk is om creatieve talenten te ontwikkelen staan tegenover die waarbij die mogelijkheden niet herkend of zelfs onderdrukt worden.

4. De onmogelijkheid om voor musische vakken een eindexamen in te stellen.

Bij het examen gaat men uit van het vergelijken van resultaten. Die resultaten zullen geijkt worden op een norm.

Nu is expressie de manifestatie van het innerlijke leven van een individu, zoals het functioneert naar aanleiding van indrukken vanuit de buitenwereld en de binnenwereld en naar aanleiding van persoonlijke verwerking daarvan, zegt mejuffrouw Nijkamp, pedago-ge, en met haar vele anderen.

Het zichtbaar gemaakte resultaat van expressie is van extreem individuele aard en daarom niet vergelijkbaar. Behalve dat is niet het resultaat (het werkstuk) belangrijk, maar het proces en een proces is helemaal niet te examineren.

Elke waardebeoordeling zal zeer subjectief en daarom verwerpelijk en zonder vergelijkende waarde zijn.

In een poging om alles wel in een examensituatie te brengen is de begeleidingscommissie voor het eindexamen expressievakken druk bezig de stofomschrijving af te bakenen, methoden gelijk te schakelen, puntenscores aan te geven en noem maar op.

Allemaal tegenstrijdig met de kerndoelstellingen voor de musische vakken.

ALLES BIJ ELKAAR GENOMEN KUNNEN WE ONS OP EMOTIONELE ZOWEL ALS OP TECHNISCHE GRONDEN OPSTELLEN TEGEN EEN EINDEXAMEN EXPRESSIE-VAKKEN

5. Is de leerling de dupe van het ontbreken van een eindexamen expressievakken ?

We dachten van niet. Door het totaal van vrije mogelijkheden en zonder de dreiging van een eindexamen zal hij zich breed kunnen oriënteren waarbij bijzondere aanleg of gave vanzelf boven zal komen drijven. Vaststelling van zo'n gave door middel van een examen zal niet noodzakelijk zijn.

Als een expressievak in de plaats komt van een leervak waarmee een leerling niet goed uit de voeten kan, is er sprake van een verwerpelijke negatieve keuze.

6. Resumerend

We achten het niet wenselijk dat een of meer expressievakken gezien worden als eindexamenvak omdat :

1. de doelstellingen van de expressievakken dit niet toelaten
2. er geen objectieve vergelijkingsnormen aan te leggen zijn.

7. Waarom zijn er zoveel voorstanders van het experiment ?

Terecht is er bezorgdheid over de erkenning van de expressievak-

ken binnen het onderwijs. Veel expressie-uurtjes worden opgeslokt door andere vakken. Vandaar dat de docenten op dit gebied deze gelegenheid aangrijpen om hun vak veilig te stellen, meer faciliteiten te krijgen e.d.

Niet in de laatste plaats zullen ze aan hun eigen lessen en aan hun bestaan denken. Daar is niets tegen. Jammer genoeg wordt een uiterst verwerpelijk middel (het examen) gebruikt om het doel (de erkenning van het vak) te bereiken.

En dat dan in een tijd dat iedereen ziet dat slechts het examen als doel van het onderwijs beschouwd wordt, met als gevolg dat het hele onderwijs zich daarop toespitst, zowel door methodiek (geënt op multiple choice) als door leerstof en programma.

Wat de noodzaak is om eerst een eindexamen expressievakken in te stellen en het daarna weer samen met de andere vakken te bestrijden, ontgaat ons.

LATEN WE ERKENNING VAN EXPRESSIEVAKKEN PROBEREN TE KRIJGEN OM DE BIJDRAGE DIE DEZE VAKKEN LEVEREN TOT EEN ALGEMEEN WELZIJN EN NIET DOOR UIT OPPORTUNISME IN TE GAAN OP EEN VERKEERDE (EXAMEN)WEG.

Amsterdam, 2 juni 1975.

REAKTIE OP HET STUK VAN DE WERKSCHUIT AMSTERDAM

A. Fundamentele onjuistheden c.q. vergissingen.

1. Motivatie voor het invoeren van dit experiment.

De programma-kommissie die destijds het programma voor het experiment eind-examen expressie-vakken heeft ontworpen en ook de begeleidings-kommissie zijn in het algemeen geen voorstanders van de huidige examenvormen in het voortgezet onderwijs. De begeleidings-kommissie werpt zich in dit kader om betere evaluatie-processen (zoals een 'goed' examen zou moeten zijn) te bewerkstelligen.

Erkenning van 'het vak' en uitbreiding van de uurtabel vormt niet de motivatie van de leraar, die aan het experiment deelneemt. Ook zijn genoemde motivaties zeker niet die van de begeleidings-kommissie. In de wetenschap dat de huidige examenvorm in het algemeen voortgezet onderwijs nodig op de helling moet en zeer binnenkort ook op de helling gaat, wordt het 'aanpassen' aan het fungerend systeem gerechtvaardigd door de argumentatie dat de leerling in het AVO de gelegenheid moet worden geboden om in die vakken (leerstof-gebieden) zich te verdiepen die hem of haar het meest persoonlijk aanspreken, vanuit de volle breedte van het aanbod. Tot voor vijf jaar ontbrak de mogelijkheid om als keuze-vak een expressie-vak te kiezen. Harmonisatie van de keuze-vakken (kognitieve, affectieve en creatieve aspecten) is mede bepalend geweest om onder de gegeven omstandigheden toch mee te doen in de examenmolen.

2. Schoolonderzoek.

Het schoolonderzoek houdt meer in dan het bekijken van het werk van het afgelopen jaar en het eventueel maken van een opdracht naar een verbaal gegeven.

Het schoolonderzoek is in eerste instantie bedoeld als evaluatie-moment van een persoonlijk beeldend (of muzikaal) proces van de leerling.

In dit evaluatie-proces worden geen cijfers gegeven aan de hand van 'harde' criteria en normen. Het beeldend proces dat de leerlingen hebben doorgemaakt kan worden beschouwd als een agogisch begeleid proces. De beoordelende leraar komt dus niet op het eind van de rit met z'n cijferboekje aan om voor alle gemaakte werkstukken een cijfer te geven, te middelen en te oordelen.

In het schoolonderzoek vinden op sommige scholen ook onderzoeken plaats naar het beeldend vermogen van de leerlingen aan de hand van een gestelde opdracht. Deze opdracht is niet uitsluitend een verbale opdracht. Ook hierbij gaat het niet over het beoordelen van een eindprodukt aan de hand van enige waterdichte normen, maar om het waarderen van het beeldend proces. De leraar en de betreffende leerling zullen gezamenlijk betrokken zijn bij deze waardering.

Er is bij het schoolonderzoek niet altijd iemand van de landelijke begeleidings-kommissie aanwezig. Zo nu en dan zijn de leden van de begeleidings-kommissie aanwezig bij schoolonderzoeken omdat bepaalde informatie over de inhoud van het experiment in een bepaalde school middels de schoolonderzoeken het meest concreet naar voren komt. De betreffende docent is autonoom en hij heeft dus geen 'toezicht' nodig van een begeleider. De waardering in het schoolonderzoek maakt 50% van de totale waardering uit.

3. Begeleiding.

De begeleidings-kommissie is zeer intensief bezig het experiment in de praktijk te begeleiden. Gegevens over deze begeleiding, groeiende leerplanontwikkeling en algemene informatie worden nadien, zoals u zo fraai uitdrukt, 'uitgestort' in rapporten.

De begeleidings-kommissie stelt geen eisen aan de bevoegde docenten en niet aan de akkomodatie. Dit zijn zaken voor de inspectie en dus niet voor de begeleidings-kommissie.

Er is een levendige en structurele discussie over didaktiek en leerdoelen zoals u dat formuleert. Er is echter geen instituut op komst dat het examen voorbereidt. Hoogstwaarschijnlijk doelt u in uw brief op de ingestelde Commissie Modernisering Leerplan Beeldende Vorming. Ook deze Commissie bereidt geen examens voor.

B. Andere betwistbare zaken.

1. Doelstelling

Het ontwikkelen van het gevoelsleven is één van de doelstellingen van de kunstzinnige vorming. Het is niet de globale doelstelling. In het experiment worden o.a. de volgende doelstellingen nagestreefd:

(zie doelstelling Commissie Modernisering Leerplan Beeldende Vorming)

In het A-gedeelte van deze reactie (blz.1) is reeds gewezen op het proceskarakter van dit experiment. Het ontwikkelen van algemene normen en waedevaste criteria ten behoeve van de examen-situatie is geen doelstelling van 't experiment.

Er wordt in het kader van de leerplanontwikkeling t.a.v. de vakken handarbeid, muziek, tekenen en textiele werkvormen gewerkt aan evaluatie-instrumentaria die vooral gericht zijn op het evalueren van de creatieve, affectieve en cognitieve aspecten van de kunstzinnige vorming.

De begeleidings-kommissie onderschrijft uiteraard dat een leerling zijn hele schoolperiode bezig moet zijn op het gebied van de kunstzinnige vorming. Ook in de determinatie-periode (klas 4 mavo 4 en klas 4 en 5 havo) is het gewenst dat alle leerlingen zich kunnen blijven oriënteren op het gebied van de kunstzinnige vorming.

In de huidige onderwijs-praktijk blijkt dit vooralsnog een illusie te zijn.

Het examen is zeker geen afsluiting en dus geen eindpunt. Het is een evaluatie-moment in een proces dat continu is. De mens laat zich over het algemeen door een examen niet afstoppen in een door hem gewenste ontwikkeling. In uw brief zegt u dat de individuele leerling nooit aan een algemene norm getoetst kan worden.

Uit voorgaande mag blijken dat er ook geen algemene norm in de examensituatie gehanteerd wordt.

Zelfs het onderdeel kunstbeschouwing in het Centraal Schriftelijk examen kent geen 'harde' normen. Het merendeel van de beschouwelijke vragen zijn open, zodat de persoonlijke inzichten van de leerlingen gehonoreerd kunnen worden.

2. Voorbereiding op een creatief beroep.

Het experiment is in geen geval ingesteld om een soort voorportaal te creëren voor het beroepsonderwijs in de kunstzinnige vakken.

Leerlingen die één of meerdere expressie-vakken in hun examen-pakket hebben, worden bepaald niet opgeleid voor een creatief beroep.

Nadrukkelijk moet hier gewezen worden op het algemene vormend karakter van deze vakken binnen het avo en daarmee binnen het experiment.

3. Stofomschrijving en methoden.

Bij de programmering is geen sprake geweest van forcering naar een examen-structuur.

De stof-omschrijving wordt niet afgebakend, de stofomschrijving is een afbakening. Uit de brief kan worden opgemaakt dat men bevreesd is creatieve processen in te kaderen, af te bakenen middels een stofomschrijving. De stofomschrijving die de begeleidings-kommissie hanteert is niet van toepassing op de praktische werkzaamheden van de leerlingen, maar wél op de gebieden van de kunstbeschouwing. De stofomschrijving voor het onderdeel kunstbeschouwing is bedoeld als een soort kapstok waaraan elke individuele docent en leerling zijn of haar eigen belangstellingsgebieden kan ophangen. Methoden worden niet gelijk geschakeld. Wel wordt gewerkt aan een raamleerplan waarbinnen ruimte genoeg aanwezig is om eigen filosofieën te realiseren.

PERSBERICHT NR.
DATUM

KOPIJ

PERSBERICHT

voorlichtingsdienst

Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Steenvoordelaan 370, Rijswijk (zh), telefoon (070) 94 92 33

Toespraak van de minister van cultuur recreatie en maatschappelijk werk, mr. H.W. van Doorn, bij de opening van de tentoonstelling van de Federatie van Amateur Beeldende Kunstenaarsverenigingen in het Rijksmuseum Vincent van Gogh te Amsterdam op 20 september 1975 om 11.00 uur.

E M B A R G O tot 20-9-'75; 11.30 uur

Kunst van amateurs tentoongesteld in een museum, dames en heren, dat is nou niet bepaald een traditionele gebeurtenis. Een gebeurtenis echter die erop wijst dat de taak van onze cultuurtempels zich aan het verbreden is. De musea vervullen een rol in wat wel genoemd wordt het educatieve netwerk en over een mogelijke uitbouw van die rol wil ik bij deze gelegenheid graag een paar opmerkingen maken.

Gaandeweg verwerft in onderwijs en vorming "het beeld" zich een plaats naast "het woord", vaak zelfs ter vervanging van "het woord".

Ik acht de ontwikkeling op het educatieve terrein van bijzonder belang, al was het alleen maar omdat daarmee de basis wordt gelegd voor de latere mogelijkheden van de mens om zelfstandig de beeldende middelen te hanteren bij vormgeving en inrichting van de eigen leefomgeving.

Ook is deze ontwikkeling belangrijk voor het bevorderen van de creatieve vermogens van de mens buiten de typisch intellectuele creativiteit.

Hierbij kan bijvoorbeeld genoemd worden zoals U, Federatie van Amateur Beeldende Kunstenaars doet, de beeldende vormgeving te maken tot expressiemiddel bij uitstek.

Wat nu kunnen de musea in samenwerking met creatieve centra en onderwijsgevenden doen ter bevordering van het gebruik van de beeldtaal in onderwijs en vormingsprocessen?

In de musea liggen grote hoeveelheden beeldende informatie opgeslagen. Informatie over het denken en doen van mensen in heden en verleden, ook over die tijden waarover weinig of niets in geschriften is vastgelegd. Ik denk hierbij niet alleen aan collecties van schilderijen, tekeningen en beeldhouwwerk waarop zich in het verleden de grootste aandacht richtte,

Maar ook aan bronkunst en ambachtelijke en industriële vormgeving, welke
Buitenlandse Afdeling - Telefoon (070) 94 92 33
A. Th. Westendorp (070) 232117; H. W. van der Bie (070) 981050; G. Blankenheijer (01749) 2979; G. Sterk (070) 687923.

steeds meer in de belangstelling komen. Getuige bijvoorbeeld de toeloop naar tentoonstellingen in Amsterdam van de Chinese opgravingen, en de exposities over stedenbouw en architectuur zoals de huidige tentoonstellingen in Otterlo, Amerika, de Amsterdamse school bij Uw buurman, het Stedelijk Museum en de architect Berlage in Den Haag en niet te vergeten de expositie Architectura in het Architectuurmuseum hier in Amsterdam.

Onze zorg en activiteit zullen erop gericht moeten zijn deze grote hoeveelheid beeldinformatie voor onderwijs en vormingswerk te ontsluiten. Naar mijn oordeel vereist dit gerichte activiteit vanuit het educatieve werkveld, maar niet minder vanuit de musea in samenwerking met de creativiteitscentra.

Het museum en dan met name de educatieve dienst zal zich moeten verdiepen in de ontwikkelingen bij het onderwijs en vormingswerk. Voorbeelden zijn de ontwikkelingen rond vakken als wereldoriëntatie, geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappelijke vorming en expressievakken.

Deze verdieping zal de musea in staat moeten stellen om samen met begeleidingsorganen van onderwijs en vormingswerk, samen met onderwijsgeevenden, creatieve centra en overig uitvoerend kader de verzorging van leer materiaal ter hand te nemen. De regionale centra voor kunstzinnige vorming waaraan bij de ondersteuning van onderwijs en vormingswerk een belangrijke taak is toegedacht, zullen daarbij hun vakinhoudelijke en methodische deskundigheid volop ter beschikking moeten stellen.

Dit leer materiaal zou ondergebracht kunnen worden in educatieve tentoonstellingen. Deze zullen goed begeleid moeten worden om de werking ervan te vergroten. Die begeleiding kan bestaan uit voorbespreking en evaluatiegesprekken met onderwijsgeevenden en uit het beschikbaar stellen van didactisch materiaal. Het uitwisselen van deze tentoonstellingen door de verschillende musea is uiteraard van groot belang, omdat dan zo groot mogelijke groepen scholieren ervan kunnen profiteren.

Een ander voorbeeld vormen de dia-collecties over verschillende onderwerpen, die in de school aan de orde komen. Het verdient aanbeveling, dat de musea in samenwerking met de Stichting Beeldende Vorming, schoolbegeleidingsdiensten en docenten tezamen deze dia-collecties samenstellen en vervaardigen. Men kan ze laten circuleren via de schoolbibliotheekdiensten. Een derde mogelijkheid om vanuit de musea ondersteunend werkzaam te zijn, is het beschikbaar stellen van informatie over het eigen bezit. Ik denk hierbij aan het samenstellen van catalogi waarin de eigen collectie is gerubriceerd naar de onderwerpen, die in de school aan de orde komen. Daarbij moet worden aangegeven op welke wijze de informatie toegankelijk is voor school of instelling.

Om het onderwijsmateriaal ook werkelijk doeltreffend te maken, is het noodzakelijk dat de educatieve diensten voldoende armslag krijgen deze taken uit te werken. Met name denk ik hierbij aan beschikbare ruimten en aan mankracht.

Wat dit laatste betreft acht ik het bijzonder wenselijk, dat zo snel mogelijk de middelbare museumopleiding in Leiden van start gaat. De afgestudeerden hiervan kunnen straks een belangrijke functie vervullen in het intermuseale leenverkeer.

In mijn betoog tot nu heb ik gewezen op de noodzaak om het beschikbare beeldmateriaal zo volledig mogelijk voor onderwijs en vormingswerk toegankelijk te maken.

Het leren hanteren van de beeldtaal vereist een grote deskundigheid van het kader in onderwijs en vormingswerk. Zeker voor Uw gezelschap verkondig ik niets nieuws, wanneer ik zeg dat het gebruik van de beeldende middelen een grote vakdeskundigheid vereist. Voorkomen moet worden dat bij de inrichting van onderwijs- en vormingsprogramma's door niet-deskundigen, amateurs in de ongunstige betekenis, met de kunstzinnige middelen wordt gewerkt. Zij verliezen dan hun effect en waarde in het leerproces.

Evenals de taal heeft ook het "beeld" een eigen artistieke waarde, die niet ondergeschikt gemaakt mag worden aan de educatieve functie. Deze artistieke waarde geeft een extra dimensie aan het educatief gebruik. Het is daarom belangrijk in onderwijs en vormingswerk dat de beeldende vorming een eigen plaats heeft om deze toegevoegde waarde van het beeld tot ontwikkeling te kunnen laten komen.

De inbreng vanuit de professionele kunst bij de ondersteuning van de beeldtaal in het onderwijs zal naar mijn mening al geleverd kunnen worden via de centra voor kunstzinnige vorming, ook wel creativiteitscentra genoemd. Samenwerking met de begeleidende organen van onderwijs en vormingswerk is daarbij een eerste voorwaarde.

En dan nu de opening van deze tentoonstelling. Een week of drie geleden heeft de huisarts dr. G.W.F. Edgar gezegd, dat creativiteit een betere remedie is tegen moeheid, rugpijn, hoofdpijn enzovoort, dan Valium, Librium en andere kalmerende middelen.

Vandaar een drietal pluimen voor Uw Federatie.

De eerste pluim voor het feit, dat U in de afgelopen tien jaar van Uw bestaan bij Uw leden een grotere aandacht hebt weten te wekken voor de eigen creativiteit.

De tweede pluim is voor het grote enthousiasme waarmee Uw bestuursleden de groei van de vereniging hebben gestimuleerd en begeleid.

De laatste pluim is voor de door Uw vereniging tot stand gebrachte samenwerking tussen professionele en niet professionele kunst. Deze pluim is des te meer verdiend gezien de grote scepsis van de professionelen bij de start van Uw vereniging.

Dat deze drie pluimen niet misplaatst zijn, blijkt uit het feit dat ik namens de Koningin Uw ex-voorzitter de heer De Neve voor het vele werk dat hij voor Uw vereniging heeft gedaan, mag onderscheiden met het ridderschap in de Orde van Oranje Nassau.

Met het uitreiken van de daarbij behorende versierselen verklaar ik deze tentoonstelling voor geopend.

- o - o - o -

Weg sleur! We doen iets nieuws!

Sleur is gevaarlijk. Voorkom of doorbreek die door op gezette tijden iets totaal nieuws te doen. Carla, die een leidinggevende baan bij een bioscoopbedrijf heeft, was altijd charmant gekleed in een goed ontworpen, exclusieve japon of broekpak. Die wijze van kleden — en haar opgestoken donkerblonde haar — hoorden gewoon bij haar. Ze stond bekend als een aantrekkelijke vrouw en een boeiende persoonlijkheid. Op een dag arriveerde zij op een party in een gezellige, veelkleurige, maar smaakvolle Indiase jurk, die zij in een boetiek had gekocht. Ze droeg er bijpassende armbanden en halskettingen bij en ze had ook haar kapsel ingrijpend veranderd. Iedereen staarde haar met open mond aan en... men vond haar nog aantrekkelijker, nog boeiender. Het verrassingselement had verfrissend gewerkt.

Zo'n vernieuwing hoeft echt niet altijd een volledig nieuw kapsel of nieuwe kleding te zijn. Een fonkelnieuw recept, zelf uitgevonden, kan bijvoorbeeld net zoveel voldoening geven. Ook een cursus kan zo'n effect hebben. Volksuniversiteiten en -hogescholen geven alle mogelijkheden om kennis te verzamelen over allerlei interessante onderwerpen. Die cursussen duren meestal maar vrij kort. Of begin zomaar pardoes met een of andere vorm van creatieve expressie, als u daar zin in krijgt: schilderen, tekenen, boetseren, pottenbakken, handwerken. „Er komen steeds meer centra voor creatieve vrijetijdsbesteding,” zegt Evert van Antwerpen van de Vereniging Creativiteitsontwikkeling. Wie naar een adres in zijn omgeving zoekt, kan zich met de VCO in verbinding stellen: Willemsparkweg 10, Amsterdam, telefoon: 020-760568. En als het om „bijblijven” gaat: houdt u ook Teleac eens in de gaten. Die Televisie Academie biedt soms interessante leerstof over boeiende onderwerpen. ●

Gevoelig

DE studentenwereld is sterk aan het veranderen. De politiek getinte actiegroepen zijn het, naar het lijkt, aan het verliezen van de „creatieve relatiegroepen”. Relatietraining en creativiteitscursussen trekken de

jonge studenten sterker aan dan politieke scholing en actie, terwijl politieke discussies worden overstemd door het gepyschologizeer over de ik-jij-verhouding.

Dit soort indrukken blijven hangen als je de vele verslagen over de universitaire introductiedagen voor aankomende studenten doorleest. Die introductie gebeurt de laatste jaren veelal in groepsverband en onder begeleiding van een ouderejaars-student die als groepsmentor optreedt.

De tijden van weleer zijn voorbij meent het weekblad van de Nijmeegse universiteit. „Op de introductiekampen heerst nu vrijheid-blijheid, voor ongeoefendelingen zijn de ouderejaars niet meer te onderscheiden van de eerstejaars en expressie en creativiteit — hoe amateuristisch dan ook — worden met succes gebruikt om de eerstejaars met hun lotgenoten in contact te brengen”, aldus het blad.

„Het werken met en in groepen”, viert ook binnen de universiteiten hoogtij. Het Utrechts Nieuwsblad begint een artikel onder de kop „De eerstejaars van nu lijkt niet meer op die van vroeger” dan ook met de zin: „Dinsdagochtend kijkt de groep nog vreemd tegen elkaar aan”. Een verslaggeverster van de Utrechtse krant draaide een week mee met een groep

eerstejaars en meent dat de aankomende student nu matter en rustiger is dan een paar jaar geleden.

Vandaar wellicht ook de belangstelling voor de wat rustige „contactingsgroepen”. Wat die ontmoetingsgroepen beogen, meldde het blad van de Eindhovense TH onlangs: „Wie ben ik, wat wil ik? Wie zijn de anderen en hoe zien ze mij? Hoe kan ik met anderen in contact komen en zowel voor hen iets betekenen als mijzelf beter leren kennen en ontplooiën? Hoe kan ik leren mij vrij en onbevreesd te uiten in woorden en lichamelijke? Heel kort gezegd: hoe kan ik mijzelf zijn?”

Het jaarprogramma van de Tilburgse studentenparodie „Maranatha” heeft het ook al over „contactgroepen” en „expressiegroepen”. In de expressiegroep streeft men naar „ontdekking van jezelf als mens in een lichaam en naar versterkt zintuigelijk waarnemen van de ruimte en de dingen en tenslotte van de ander”. In de Tilburgse contactgroepen wil men bereiken, dat „de deelnemers in de ontmoeting van elkaar gevoeliger worden voor hun eigen gedrag als bijdrage tot het groepsgebrek”. Men wil geen bepaalde onderwerpen gaan bespreken, want „het samen zijn is bepalend voor het gesprek”.

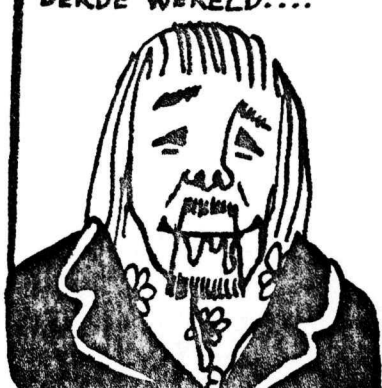
Het Maagdenhuis wordt nooit meer bezet.

GEHEIME DIENST.

IK BEN DE NIEUWE
DOCENT MAATSCHAPPIJ-
LEER.

IK HEB DE MOND VOL
VAN SEX, DRUGS EN
DERDE WERELD....

VERDWIJN, IK WIL DIE
ROTZOOI NIET OP MIJN
SCHOOL.

KEEP IT
COOL,
MAN...

'T IS VERTROUWD.

Jan 5 1975

DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op 3 oktober jl. heeft in De Brakke Grond te Amsterdam een algemene ledenvergadering van de VCO plaats gevonden. Ter discussie stonden als belangrijkste onderwerpen :

- de toekomstige toelatingsprocedure m.b.t. nieuwe leden van de VCO;
- het verslag van de werkgroep CPDB;
- de concepten beleidsnota, rijkssubsidieregeling en toelichting.

Na vaak nogal warrige discussies, een niet helemaal onbekend verschijnsel op VCO-ledenvergaderingen, kwam er uiteindelijk het volgende uit de bus.

Toekomstige toelatingsprocedure nieuwe leden VCO.

Besloten werd, dat ook in de toekomst een zich als lid aanmeldend centrum aan zekere kwaliteitseisen dient te voldoen. Opgedragen werd dan ook aan het bestuur om voor de eerstvolgende ledenvergadering

- een lijst van normen (streefnormen) op te stellen, aan de hand waarvan in de toekomst lidmaatschapsaanvragen zullen worden beoordeeld;
- een voorstel te doen ter verbetering van de beoordelingsprocedure;
- een statutenwijziging voor te bereiden, welke tot gevolg heeft, dat het onderscheid tussen A- en B-leden komt te vervallen;
- te onderzoeken in hoeverre de koppeling subsidiegever (CRM) - lidmaatschap VCO ongedaan gemaakt kan worden (functie van "doorgeefluik" opheffen?).

Verslag van de werkgroep CPDB

De werkgroep was ingesteld n.a.v. een desbetreffend besluit van de algemene ledenvergadering van 12 april jl.

De werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van de regionale begeleidingskommissies, CPDB-koördinatoren, enkele leden van de landelijke stuurgroep en vertegenwoordigers van bestuur en bureau VCO.

Opdracht was het totale CPDB-gebeuren eens aan een onderzoek te onderwerpen, in het bijzonder de positie van de landelijke stuurgroep t.o.v. de creativiteitscentra, en de bevindingen dienaangaande in een verslag aan de ledenvergadering te presenteren.

De algemene ledenvergadering kon zich op 3 oktober jl. verenigen met het verslag van de werkgroep, met dien verstande dat ook de inbreng van de kursisten op alle punten gegarandeerd dient te zijn en dat de tekst van het verslag voor dat het naar "buiten" wordt gebracht op een aantal punten redactioneel bijgeschaafd dient te worden.

De concepten beleidsnota, rijkssubsidieregeling en toelichting

Het bestuur ontvangt mandaat van de algemene ledenvergadering om te handelen naar goeddunken met het concept rijkssubsidieregeling kunstzinnige vorming en creativiteitsontwikkeling en de daarop betrekking hebbende toelichting, mits aan de strekking van beide stukken niet getornd wordt.

Met betrekking tot de ontwerp-nota Plaats, Functie en Taak van de Kreativiteitscentra wordt besloten, dat dit stuk veel harder gemaakt moet worden, met name op het punt van de kunstzinnige middelen; verder dient het redactioneel verbeterd en aanzienlijk ingekort te worden om vervolgens opnieuw aan de algemene ledenvergadering te worden voorgelegd.

Te zijner tijd wordt uiteraard een uitgebreid verslag van de algemene ledenvergadering aan de centra toegezonden.

Evert van Antwerpen.

MEDEDELINGEN

Reakties en kopy-bijdragen

Vanzelfsprekend kunt u ook nu weer op de inhoud van dit bulletin reageren. Uw reactie kan dan in een volgend bulletin worden opgenomen.

Verder ontvangen wij graag uw suggesties voor de inhoud van het volgende nummer. Ook uw eigen kopy-bijdrage is van harte welkom.

Bestuursvergaderingen

Sinds het verschijnen van Bulletin nr. 6 (half augustus jl.) hebben er bestuursvergaderingen plaats gevonden op 25 augustus, 29 september en 27 oktober 1975.

Voornaamste onderwerpen van bespreking waren : de in de toekomst door de VCO te hanteren normen m.b.t. nieuwe leden, het verslag van de werkgroep CPDB, het concept rijkssubsidieregeling voor kunstzinnige vorming en creativiteitsontwikkeling met bijlagen, voorbespreking algemene ledenvergadering, nabeschuiving algemene ledenvergadering, uitbreiding staf VCO-bureau.

De eerstvolgende vergadering van het bestuur zal plaats vinden op maandag 15 december a.s. op het bureau van de VCO te Amsterdam. Als voornaamste zaken staan dan op de agenda :

- een 2de ontwerp-nota VCO m.b.t. de plaats, functie en taak van de creativiteitscentra;
- toekomstige toelatingsprocedure nieuwe leden VCO i.c.:
 - a. een statutenwijziging, welke het opheffen van het onderscheid tussen A- en B-leden tot gevolg zal hebben;
 - b. een verbeterde beoordelingsprocedure m.b.t. nieuwe leden;
 - c. een lijst van daarbij te hanteren "streef"normen.

Enquête-formulier dramatische vorming

Momenteel wordt onder de bij de VCO aangesloten creativiteitscentra een enquête gehouden betreffende de stand van zaken met betrekking tot het pakket "dramatische vorming" binnen de centra. Een en ander dient ter voorbereiding van een in het komend voorjaar door de VCO te organiseren studiedag dramatische vorming. Wij verzoeken de koördinatoren van de centra de ingevulde formulieren op zo kort mogelijke termijn aan het bureau van de VCO te retourneren.

Begrotings- en exploitatieformulieren CRM

Een werkgroep binnen de VCO is momenteel doende in nauw overleg met CRM tot een aanpassing van de financiële verslaglegging (begroting en exploitatie-afrekening) aan de huidige stand van zaken in de centra te komen. Gestreefd wordt ook naar een vereenvoudiging van die financiële verslaglegging (de formulieren). Het ligt in de bedoeling in het komend voorjaar over een en ander een studiedag voor penningmeesters en administrateurs van bij de VCO aangesloten creativiteitscentra te organiseren.

Inhouding loonbelasting en premies sociale verzekeringen

Het blijkt, dat door de diverse inspecties direkte belastingen in het land nogal eens verschillend geoordeeld wordt of er nu wèl of nièt loonbelasting moet worden ingehouden op de honoraria van de bij de creativiteitscentra werkzame docenten/begeleiders. Het gaat hierbij dan met name om die begeleiders die slechts enkele uren per week aan het centrum werkzaam zijn. Sommige inspecties nemen zonder meer aan, dat er van een arbeidsovereenkomst sprake is, ook al is er in die zin niets op papier gezet, en wel omdat zij er van uitgaan dat de feitelijke verhouding tussen leiding en docent die van een gezagsverhouding is, het wezenlijke element van een arbeidsovereenkomst. Andere inspecties denken daar anders over. Ook binnen de bedrijfsvereniging, voor de meeste centra de bedrijfsvereniging voor de Gezondheid, Geestelijke en Maatschappelijke Belangen te Zeist, Kroostweg 149, wordt in deze verschillend gedacht.

Wij zouden u dan ook in deze het volgende willen adviseren :

Of u houdt van al uw docenten/begeleiders, ongeacht het aantal uren dat zij per week aan het centrum vervullen, loonbelasting en premies sociale verzekeringen in (het werkgeversaandeel sociale verzekeringen - het leeuwenaandeel - is extra subsidiabel),

Of u neemt alvorens in deze een besluit te nemen contact op met de inspectie van uw plaats van vestiging om diens visie over deze aangelegenheid te vernemen en overeenkomstig te handelen, alsmede met de bedrijfsvereniging te Zeist, afdeling Leden-Loon tel. 03404 - 49111, c.q. de vertegenwoordiger van de bedrijfsvereniging in uw regio.

Dit alles om in de toekomst niet met naheffingen gekonfronteerd te worden.

Verzorgingsstructuur kunstzinnige vorming.

Door de ministeries van Onderwijs en Wetenschappen en CRM is een aantal maanden geleden gezamenlijk een nota uitgebracht onder de titel "Naar een verzorgingsstructuur voor de kunstzinnige vorming". Centraal in de nota staat de wens van beide departementen om tot meer eenheid, tot één verzorgingsstructuur voor zowel de binnenschoolse als de buitenschoolse kunstzinnige vorming te komen.

Ondanks het feit, dat op de nota nogal het een en ander aan te merken valt, een aantal zaken onvoldoende uit de verf zijn gekomen, heeft de VCO zich positief opgesteld t.a.v. het streven van beide bewindslieden om de samenhang van beide sectoren (binnenschools en buitenschools) te bevorderen. Als zodanig heeft zij zich ook opgesteld tijdens een bespreking op het ministerie van CRM over de betreffende nota, aan welke bespreking namens de VCO de heren Abbenhuis (Eindhoven), Van der Knaap (Maastricht) en Van Oosten (bureau) hebben deelgenomen.

Voorgesteld werd van onze kant om de heer Abbenhuis namens de VCO aan de verdere werkzaamheden, waarbij ook het werkveld betrokken zal worden, te doen deelnemen. Wij houden u van verdere ontwikkelingen op de hoogte.

Nieuws uit de centra, alsmede wijzigingen voor de ledenlijst

Het gemeentebestuur van Goes heeft plannen goedgekeurd om het voormalig gebouw van de Keuringsdienst van Waren te Goes - een monumentale villa - te verbouwen voor de afdeling Goes van het Zeeuws Instituut voor Kunstzinnige Vorming. Deze afdeling, die nu nog onderdak heeft in een oude school, belooft hiermee een volwaardige huisvesting te krijgen, die bovendien nog vlakbij de muziekschool en het museum gelegen is.

De telefoonnummers van de volgende centra zijn gewijzigd :

De Doekom, Apeldoorn : 055 - 213967

De Beeldenaar, Breda : 076 - 652244

De Hazelhorst, Delft : 015 - 132930

Muzisch Centrum, Emmeloord : 05270 - 5751

Stichting Vrije Uren, Gulpen : 04450 - 1546

Stichting De Wijdele, Rozenburg : 01819 - 14522

Het sekretariaatsadres van het Centrum voor Kreativiteit te Son en Breugel is geworden : Heemskerklaan 20.

De Stichting Muzische Vorming te Tilburg is verhuisd naar een nieuw gebouw. Het adres luidt : P.F.Bergmansstraat 4. Het oude telefoonnummer bleef gehandhaafd.

Ook het Kreativiteitscentrum Zoetermeer heeft een nieuwe behuizing gekregen en wel : Delftsewallen 8a. Ook daar bleef het telefoonnummer gehandhaafd.

De naam van het instituut in Wychen werd gewijzigd in : Streekmuziekschool voor het Land van Maas en Waal en het Rijk van Nijmegen.

Kreativiteitsdag docenten/begeleiders Zuid-Holland

Op zaterdag 22 november jl. werd in het Trefcentrum Rotterdam (de oude Jaminfabriek), door de gezamenlijke creativiteitscentra van Zuid-Holland een bijeenkomst georganiseerd, die de dagelijkse inhoudelijke werkpraktijk binnen de centra Gouda/Boskoop, Delft, Vlaardingen, Zoetermeer, Voorschoten/Leidschendam, Dordrecht en Leiden tot onderwerp had, alsmede de binnen de wijkcentra van Rotterdam (Stichting Muzische Vorming) en Den Haag (Haagse Jeugdaktie) georganiseerde jeugdateliers. De VCO leverde een financiële bijdrage voor het organiseren van de bijeenkomst.

Ter informatie werd een 8 mm.film gemaakt, die een beeld gaf van de diverse Zuid-Hollandse centra en hun gevarieerde activiteiten.

Nadien werd in werkgroepen gediskussieerd over een aantal op de dag zelf uitgedeelde stellingen, waarvan verslag werd uitgebracht door de gespreksleiders, gevolgd door een plenaire discussie.

De opkomst was groot; naar ruwe schatting namen plm. 150 do-

centen deel.

Tengevolge van een gebrek aan duidelijke gerichtheid op een concreet onderwerp en door gebrek aan een goed en stimulerend voorzitterschap is deze dag niet datgene geworden wat een aantal organisatoren en deelnemers er zich van hadden voorgesteld. De ingehuurde Belgische ludieke groep "Mass-moving" kwam nog eens een plastic slurf opblazen en deed daarna de toezegging dat de aanwezige deelnemers voor de komende periode het een en ander te verwachten hebben van "mass-moving"!

Hoewel deze bijeenkomst bedoeld was als een zuiver inhoudelijke studiedag werd ook hier weer de problematiek rondom de honorering en rechtspositie van docenten aan de orde gesteld.

Een inderhaast speciaal hiertoe ingestelde werkgroep kwam tot de konklusie dat een vakbond van kunstzinnige vormers opgericht zou moeten worden.

Weer bleek dat de vermenging van taken die de VCO vaak moet verrichten door ontbreken van een uitsluitend belangenbehartigende organisatie verwarrend werkt.

Van de zijde van de VCO werd er dan ook mede en voor de zoveelste maal op aangedrongen bij de docenten om op korte termijn over te gaan tot de oprichting van een dergelijke vakbond.

Jan van Oosten

Landelijke stuurgroep sociaal-kulturele activiteiten voor werkloze jongeren

Sinds enige tijd funktioneert er in ons land een landelijke stuurgroep als boven aangegeven. De stuurgroep is tot stand gekomen op initiatief van en in samenwerking met overheid, vakbonden, welzijnswerk en jongerenorganisaties.

De stuurgroep neemt geen taken over van bestaande instellingen, maar wil koördinerend optreden door :

- inventariseren van activiteiten m.b.t. de jeugdwerkloosheid;
- activiteiten (waar ze nog niet gebeuren) stimuleren;
- activiteiten in provinciën en regio's koördineren;
- beleids-aanbevelingen doen over te nemen maatregelen;
- voorlichten en informatie verschaffen;
- programmeren;
- adviseren over subsidies.

De stuurgroep onderhoudt kontakten met de ministeries van CRM, van Onderwijs en Wetenschappen en van Sociale Zaken.

In overleg en in samenwerking met plaatselijke of regionale uitvoerende sociaal-kulturele instellingen probeert de stuurgroep het aanbod van activiteiten kwalitatief te verbeteren en beter toegankelijk te maken.

De aard van het aanbod moet worden afgestemd op de behoeften van de jongeren. Onderwijsinstellingen en Gewestelijke Arbeidsbureaus zijn de kanalen, die informatie over dat aanbod van sociaal-kulturele activiteiten aan de jeugdige werklozen overdragen.

De stuurgroep is er om knelpunten bij uitvoering, financiering en samenwerkingsverbanden te ontwarren, om zo snel en doeltreffend mogelijk te kunnen werken.

Er is een bedrag van 2,5 mln. beschikbaar voor het subsidiëren van projecten. Criteria voor subsidiëring zijn o.m. dat het project kwalitatief goed begeleid wordt en dat het zich over een langere tijd uitstrekt e.d.

Het adres van de landelijke stuurgroep is : Maliebaan 20 - 22, postbus 14027, Utrecht, tel. 030 - 310032.

Regionale coördinatoren zijn :
Anneke Brink - Landman,
(werkgebied Noord-Holland, Utrecht)
Plesmanweg 235
Beverwijk, tel. 02510 - 34527

Bram Coomans
(werkgebied Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant, midden- en zuid-Limburg)
Postbus 546
Oosterhout, tel. 01620 - 22742

Albert Eekers
(werkgebied Overijssel, Gelderland en noord-Limburg)
Postbus 112
Nijverdal, tel. 05486 - 2073

Bert Smit
(werkgebied Groningen, Friesland en Drente)
Diestilweg 6
Leermens (Gr). tel. 05968 - 586

Mocht u van plan zijn activiteiten m.b.t. werkloze jongeren te gaan opzetten, dan raden wij u aan in ieder geval ook eens kontakt op te nemen met de betreffende regionale coördinator.

Evaluatie-dag zomeractiviteiten

Op dinsdag 16 december a.s. zal er in Pays Bas te Utrecht een evaluatie-dag plaatsvinden voor die medewerkers, die de afgelopen zomer als coördinator zomeractiviteiten zijn opgetreden. De agenda met bijbehorende stukken is inmiddels door de begeleidingskommissie aan de deelnemende centra toegezonden.

Informatie-avond penningmeesters en administrateurs

Zoals wij elders onder de mededelingen reeds hebben vermeld wordt er momenteel gewerkt aan een verbetering en vereenvoudiging van de financiële verslaglegging (CRM-formulieren m.b.t. de begroting en de exploitatie-afrekening).

Op dinsdag 17 februari 1976 zal er 's-avonds om 18.30 uur in de Jaarbeurs te Utrecht een informatie-bijeenkomst over een en ander plaatsvinden voor administrateurs en penningmeesters van de creativiteitscentra.

DIT IS BELANGRIJK.